

2018

TOKAT

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TOKAT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
2018

KOORDİNATÖR ŞUBE MÜDÜRLERİ

Hüseyin KILIÇ

Orhan KOÇAK

Erol DEMİRBAŞ

RAPORU HAZIRLAYANLAR

Hüseyin KILIÇ

(Şube Müdürü V.)

Mustafa EKİCİ

(İş ve Meslek Danışmanı (İMD))

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI DIŞ SAHA EKİBİ

Derya ŞİMŞEK

(İMD)

Halil İbrahim SARICA

(İMD)

Hatice ÖZCAN

(İMD)

Mustafa EKİCİ

(İMD)

Nesrin AYDOĞAN MUTLU

(İMD)

İdris KORKMAZ

(İMD)

Samet DAĞBAŞI

(İMD)

Tuğba DİRİM

(İMD)

Süheyla POLAT

(İMD)

Tuba AKAY

(İMD)

Taner ÇETİN

(İMD)

Yasemin ERDOĞDU

(İMD)

**“ÇALIŞMADAN, YORULMADAN, ÜRETMEDEN RAHAT YAŞAMAK İSTEYEN MİLLETLER,
EVVELA HAYSİYETLERİNİ, SONRA HÜRRİYETLERİNİ VE DAHA SONRA İSTİKBALLERİNİ
KAYBETMEYE MAHKÛMDURLAR.”**

K. Atatürk

SUNUŞ

Küreselleşmenin hat safhada olduğu günümüz dünyasında, işverenlerin ihtiyaçları ve çalışanlarından beklentileri hızla değişmektedir. Neolitik dönemde tarım ve hayvancılık için sadece beden gücüne ihtiyaç duyulurken sanayi devrimleri, internetin keşfi ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte işverenlerin ihtiyaç ve beklentileri de değişmiştir. Endüstri 4.0'ı yaşadığımız günümüz dünyasında ise tamamen yapay zekâ konuşulmaya başlanılmıştır. Öyle ki yapay zekânın ürünü olan ve insanın üretimin hiçbir aşamasında yer almadığı otonom üretim modelleri dünya ile birlikte ülkemizde de bazı işletmelerde yerini almaya başlamıştır. Endüstri 4.0 kapsamında ülkemizde üretilerek hayata geçirilecek her çalışma, ülkemizin 2023 vizyonuna daha hızlı adımlarla ulaşabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Emek, sermaye, girişimci ve doğal kaynakların birleşiminden oluşan üretim faktörleri içerisinde emek faktörünün yerine bilişim ve teknoloji faktörlerinin daha fazla tercih edilmesi; yeni

istihdam alanlarının oluşum hızının nüfus artış hızının altında kalması ve iş arayanlar ile açık işlerde aranan beceri gruplarının uyuşmaması işsizlik olgusunun temel nedenleri arasında yer almaktadır. Ülkeler bu ve benzeri nedenlerden dolayı işsizlik oranının azalması ve daha fazla kişinin istihdam edilebilmesi amacıyla kendi ekonomik yapıları ve işgücü piyasalarının özelliklerini baz alarak önleyici tedbirler hazırlamakta, istihdam teşvik programları uygulamakta, işgücü piyasasının görünümünü öğrenmek için saha çalışmaları gerçekleştirmektedir.

Gerçekçi bir istihdam politikasının hazırlanabilmesi için işgücü piyasasının doğru analiz edilmesi ve işverenlerin personel temini konusunda temel sorun ve ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekmektedir. Nitekim her ülkenin işgücü piyasası birbirinden farklılık göstermekte, bir ülke için uygun olan bir istihdam politikası başka bir ülke için geçerli olmayabilmektedir. İşsizlikle doğru mücadele politikası oluşturabilmek için doğru hamleler yaparak işgücü piyasasında oluşabilecek arz-talep dengesizliğini minimize edebilmek amacıyla geniş kapsamlı bir çalışma yapılması gerekmektedir. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) değişen işgücü piyasasının nabzını tutabilmek ve uygulanacak istihdam politikalarına kaynak olabilmek amacıyla her sene İşgücü Piyasası Araştırması düzenlemektedir. Başka bir ifade ile işverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütölmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda 2 Nisan – 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında düzenlenen bu çalışma ile Tokat'taki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların meslek ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve temininde güçlük çekme nedenleri, bir sonraki dönem işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir.

2018 Yılı Tokat İli İşgücü Piyasası Araştırması'nın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle başta Tokat Çalışma ve İş Kurumu personellerine, araştırma süresinde işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, 2018 Yılı Tokat İli İşgücü Piyasası Araştırması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Dr. Ozan BALCI
Tokat Valisi

ÖNSÖZ

Sanayi devriminden sonra teknolojinin hızla gelişmesi, üretim modellerinin değişmesine neden olmuştur. Başlarda beden gücüne dayanan üretim zamanla yerini buhar ve elektrik gücüne bırakmış, son beş yılda ise tamamen yapay zekânın konuşulduğu üretim modelleri hayatımızın içinde yer almaya başlamıştır. Ev aletlerinin biz evde değil iken cep telefonlarımız ile kontrol edilebilmesi, sürücüsüz forkliftler yardımı ile depolama ve lojistik faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi, restoranlarda robot garsonların servis yapması, insansız hava, kara ve deniz araçlarının yapımı yapay zekânın başlıca kullanım alanlarına örnek olarak gösterilebilir.

Ülkemizde de Endüstri 4.0'ın ürünü olan yapay zekanın üretimde millileştirilerek kullanılabilmesi için kamu-özel sektör işbirliği ile önemli ve ciddi adımlar atılmaktadır. Özellikle bilişim ve teknoloji sektörlerinde teşvikler uygulanmakta, Teknopark, Teknokent, Ar- Ge Merkezleri ve Teknoloji Ofisleri bünyesinde akademik kadroların desteği ile çalışmalar yapılmaktadır. Savunma sanayisinde ürettiğimiz insansız hava araçları, güçlendirilmiş milli savunma silahları, yerli ilaç ve bilişim sektöründe hayata geçirdiğimiz onlarca proje ülkemiz için çok önemli adımlardır.

Üretim modelleri değişirken üretim faktörleri içinde yer alan emek faktöründen de beklentiler değişmektedir. Bu nedenle işgücü piyasasının nabzının iyi tutulması, işverenlerin işgücü piyasası konusunda temel ihtiyaçlarının belirlenmesi, bu ihtiyaçlar nezdinde emek faktörünün doğru yetiştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Emek faktörü doğru yönlendirilemez ise arz-talep uyumsuzluğu oluşmakta, bu durum da işsiz birey sayısının artmasına neden olmaktadır. Bir toplumun huzur, barış ve yüksek refah seviyesinde yaşayabilmesi için öncelikle ekonomisinin güçlü olması ve işsiz birey sayısını minimize etmesi gerekmektedir. İşsiz kalan her birey kendisine, ailesine ve içinde yaşadığı topluma işsizlik psikolojisini yansıtmaktadır.

Ülke genelinde istihdamın artırılması amacıyla Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın himayelerinde 2017 yılında "Milli İstihdam Seferberliği" başlatılmış, işsizlik oranının azaltılabilmesi için SGK prim teşvikleri yürürlüğe girmiştir. Milli İstihdam Seferberliğinin de katkılarıyla 2017 yılında Türkiye genelinde 1 milyon 57 bin 249 kişilik işe yerleştirme rakamı ile 72 yıllık Kurum tarihinin işe yerleştirme rekorunu kırmıştır. 2018 yılında da her işyeri için ilave 2 istihdam sloganı ile "Milli İstihdam Seferberliği" devam etmektedir.

Tokat Valiliğimizin talimatları doğrultusunda ülkemizin 2023 hedefine ulaşabilmesi açısından da önem arz eden 10 başlıkta Tokat İli Sektörel Eylem Planları (2018-2023) hazırlanmış olup hazırlanan raporlar www.oka.org.tr internet adresinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Tokat İli İstihdam Eylem Planı'nın hazırlanmasında İl Müdürlüğümüz koordinatör kurum olarak görev almış olup, sektör temsilcileri, paydaşlar ve akademisyenler ile bir dizi çalıştaylar yaparak kapsamlı bir eylem planının hazırlanmasına öncülük etmiştir. Milli İstihdam Seferberliği, Tokat İli İstihdam Eylem Planı ve Kurumumuzun görev ve sorumlulukları dahilinde Tokat ilinde istihdamın artırılması ve arz-talep uyumsuzluğunun asgari seviyelere çekilmesi amacıyla tüm Kurum personelimiz azami gayret göstermektedir.

İstihdamın artırılması ve buna bağlı olarak işsizliğin azaltılması işgücü arz ve talep yapısının, özelliklerinin, isteklerinin ve beklentilerinin bilinmesi ile mümkündür ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda: "İşgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak, İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulunu oluşturmak ve Kurul çalışmalarını koordine etmek, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü analizlerini yapmak, yaptırmak" Kurumumuzun görevleri arasında sayılmıştır. Bu amaçla Türkiye İş

Kurumu iller bazında yılda en az bir defa İşgücü Piyasası Araştırması yapmaktadır. 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması çalışmamız 2 Nisan – 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında 81 ilde gerçekleştirilmiştir. Araştırmak kapsamında işveren veya işveren vekili ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilmiş ve bu işyerlerinden veri derlenmiştir. Tokat ilinde ise 20+ istihdamlı çalışanı olan 388 işyeri için veri derlenmiştir.

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri de belirlenmektedir.

Tokat ili 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması arz ve talep olmak üzere iki bölümden oluşmuştur. 2018 Yılı İşgücü Piyasası Raporunun birinci bölümünü oluşturan arz bölümü, TÜİK verileri ve İŞKUR göstergeleri kullanılarak hazırlanmıştır. İkinci bölüm ise işverenlerin bilgi formuna verdiği cevaplardan derlenmiştir. Bu kapsamda Tokat'ta ziyaret edilen ve çalışmaya cevap veren 20+ istihdamlı 388 işyerinde toplam 17 bin 729 kişi çalışmakta olup, çalışanların yüzde 34,6'sı (6.136 kişi) kadın, yüzde 65,4'ü (11.593 kişi) erkektir. Araştırma kapsamında Tokat ilinde 388 işyerinin yüzde 27,3'ünde (106 işyeri) açık iş tespit edilmiş olup, Tokat ilinde tespit edilen toplam açık iş sayısı 960'dır. Raporun ikinci bölümünde ayrıca Tokat ilinde temininde güçlük çekilen meslekler ve nedenleri, açık işlerde aranan beceriler ve işgücü piyasasının talep yönlü verilerine yer verilmiştir.

Bu vesileyle Tokat İşgücü Piyasası Araştırması çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize, emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Bekir FINDIK
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	iii
ÖNSÖZ	v
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	4
BİRİNCİ BÖLÜM	7
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ	7
İŞKUR GÖSTERGELERİ	7
Açık İşler	7
İşe Yerleştirmeler.....	10
Kayıtlı İşsiz.....	12
Aktif İşgücü Programları	14
İşsizlik Ödenęi	20
İKİNCİ BÖLÜM.....	21
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	21
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	23
İşyeri Verileri.....	23
Mevcut İstihdam.....	37
AÇIK İŞLER.....	41
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	55
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	63
SONUÇ	73
EK: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	77

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	9
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	11
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	14
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	16
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	17
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	18
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	19
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	23
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	34
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	35
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	37
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	38
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	40
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	41
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	48
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	49
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	50
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	52
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	54
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	56
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	58
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	61
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	62
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	64
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	66
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi.....	67
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	68

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	7
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	10
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı	12
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2017)	20
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	25
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	25
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu	27
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	28
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	29
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	30
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	31
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)	32
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	32
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	33
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	36
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	43
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	44
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	45
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi	46
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	47
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	57
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	59
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	70
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranılan Kriterlerin Dağılımı	71
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	72

YÖNETİCİ ÖZETİ

2017 yılı Türkiye İstatistik Kurumu ADNKS verilerine göre, Tokat ili toplam nüfusu 602 bin 86'dır. Toplam nüfusun yüzde 49,7'sini erkekler (299 bin 519 kişi), yüzde 50,3'ünü (302 bin 567 kişi) kadınlar oluşturur. Tokat ili nüfusunun yüzde 20,3'ü (122 bin 484 kişi) 0-14; yüzde 67'si (402 bin 955 kişi) 15-64; yüzde 12,7'sini (76 bin 647 kişi) 65+ yaş grubu oluşturmaktadır. TÜİK verilerine göre yıllar itibariyle Tokat ili nüfus değişimi aşağıda belirtilmiştir:

	Köy Nüfusu	Şehir Nüfusu	Toplam Nüfus	Nüfus Değişim Miktarı
2007	269.808	350.914	620.722	-----
2008	271.100	346.058	617.158	-3.564
2009	268.193	356.246	624.439	7.281
2010	253.858	363.944	617.802	-6.637
2011	249.427	358.872	608.299	-9.503
2012	255.496	358.494	613.990	5.691
2013	240.553	358.155	598.708	-15.282
2014	227.211	370.709	597.920	-788
2015	214.121	379.869	593.990	-3.930
2016	215.457	387.205	602.662	8.672
2017	212.483	389.603	602.086	-576

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. İşgücü istatistikleri her ayın 15'inde TÜİK tarafından açıklanmakta olup, her ayın 15'inin resmi tatile denk gelmesi halinde, resmi tatilin bitimindeki ilk iş günü işgücü istatistikleri kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden "İşgücüne Katılma Oranı"; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden

“İstihdam Oranı” ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden “İşsizlik Oranı” işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

2018 Yılı Tokat İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun hazırlandığı 2018 Kasım ayı itibarıyla TÜİK tarafınca 2018 Ağustos ayı işgücü istatistikleri yayınlanmıştır. 2018 Ağustos ayı itibarıyla Türkiye geneli işsizlik oranı yüzde 11,1; istihdam oranı 48,3; işgücüne katılım oranı ise yüzde 54,3 olarak gerçekleşmiştir. TÜİK il bazında en son 2013 yılında işgücü istatistik bilgisi yayınlamış olup, 2013 yılında Tokat ilinin işsizlik oranı yüzde 6,6; istihdam oranı yüzde 46,7; işgücüne katılım oranı ise yüzde 49,9 gerçekleşmiştir. 2013 yılı Türkiye geneli işsizlik oranı ise yüzde 9,7’dir. 2013 verilerine göre Tokat ili, işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha iyi durumdadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Tokat İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 388’dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 15 sektörde tam sayım yapılmıştır. Tokat ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 17 bin 729 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 11 bin 593 çalışan erkeklerden, 6 bin 136 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında il genelinde en fazla çalışanı olan sektörün İmalat (10.481 çalışan) sektörü olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin yüzde 51,9’u, kadınların ise yüzde 72,8’i İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Tokat ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları ise “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” ile “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” meslek gruplarıdır. Bu iki meslek grubunda çalışan sayısı, toplam çalışanların yüze 58,5’ini oluşturmuştur.

Tokat ilinde açık iş oranı yüzde 5,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup Tokat ili açık iş oranı bakımından 2,5’lik bir farkla Türkiye ortalamasının üzerinde yer almıştır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 23,1 ile “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektörüdür.

Tokat ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 8,4’tür. Tokat ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu ise “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar”, “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” ve “Hizmet ve Satış Elemanları” meslek gruplarıdır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 72,1’i için eğitim düzeyinin önemli olmadığı işverenlerce belirtilmiştir. Açık işlerde eğitim düzeyi sıralamasında ikinci sırada yüzde 14,7 ile “Lise Altı”, üçüncü sırada yüzde 5,6 ile “Genel Lise” talep edilmiştir.

Tokat ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla eleman temininde güçlük çekilen sektörün “İmalat” sektörü olduğu görülmektedir. “İmalat” sektöründe son bir yıl içerisinde 960 kişinin temininde güçlük çekilmiştir.

Tokat ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci(Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Giysi Tadilatçısı ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmiştir. Bu üç meslekte temininde güçlük çekilen kişi sayısı, temininde güçlük çekilen toplam kişi sayısının yüzde 50,7’sidir. Tokat ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ise ilk sırada “Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması” nedeninin yer aldığı görülmektedir.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tokat ilinde işverenlerin yüzde 29,3’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Tokat’ta bu sayı 3’e yükselmiştir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Tokat ilinde ise yüzde 3,8 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

İşsizlik kişinin çalışma isteğinde olmasına rağmen, cari ücret düzeyinde ilgi, yetenek ve becerisine uygun iş bulamaması olarak tanımlanmaktadır. Her ülke işsizlik oranını düşürmek ve daha fazla kişiye istihdam kapısı açmak için politikalar üretmektedir. Ancak hiçbir ülkede işsizliğin sıfıra indirilemeyeceği unutulmamalıdır. Bir ülke ekonomisi tam istihdam durumunda olsa dahi yüzde 2 ile yüzde 4 arasında bir işsizlik oranı mevcudiyetini devam ettirecektir. Fırıksiyonel (Geçici) ve Yapısal İşsizliğin birleşiminden oluşan bu işsizlik türü literatürde Doğal İşsizlik olarak tanımlanmaktadır.

2018 Yılı İşgücü Pıyasası Araştırması (İPA) 81 ilde gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler derlenerek 81 il için ayrı ayrı İşgücü Pıyasası Araştırma Raporu oluşturulmuştur. 81 il için hazırlanan bu raporlar kullanılarak Türkiye Geneli İPA Raporu hazırlanmış, 2018 yılı Kasım ayı içerisinde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK ve Genel Müdürümüz Sayın Cafer UZUNKAYA'nın katılımları ile raporun kamuoyuna lansmanı yapılmıştır. 81 il ve Türkiye Geneli İşgücü Pıyasası Araştırma Raporları www.iskur.gov.tr internet adresinde yayınlanmıştır.

İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu çalışma Tokat ili işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile ilgili kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

81 il için hazırlanan raporlar, her ilde ilin valisi başkanlığında toplanan İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Toplantısında gündeme alınmakta, il genelinde gerçekleştirilebilecek yerel istihdam politikaları için İşgücü Piyasası Araştırma Raporu değerlendirilmektedir. Ayrıca il bazında Kurum bünyesinde düzenlenecek kurs ve programların planlaması için de İşgücü Piyasası Araştırma Raporu kullanılmaktadır. Başka bir ifade ile İşgücü Piyasası Araştırma Raporu il düzeyinde politika yapıcılara ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır.

Türkiye Geneli İşgücü Araştırması Raporu ise ulusal düzeyde uygulanacak istihdam politikaları için önemli veriler içermekte olup politika yapıcılar ve Genel Müdürlüğümüz elde edilen bu verileri istihdam politikaları oluştururken dikkate almaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur. Bu amaçla İŞKUR kanalıyla yılda en az bir defa İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmektedir.

Tokat'ta 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında düzenlenen Tokat ili İşgücü Piyasası Araştırması'nın kısa ve uzun vadeli olmak üzere iki temel amacı vardır:

- Kısa vadeli amacı; Tokat ilini arz ve talep boyutuyla ele alarak işverenlerin talepleri ile çalışmak isteyen kişiler arasındaki eşleşme problemlerini ortadan kaldırmak amacıyla Tokat ilinde uygulanması gereken istihdam politikalarını belirlemektir.
- Uzun vadeli amacı ise; her sene düzenlenen İPA çalışması verileri ile arşiv oluşturmak ve akademik yayınlara ışık tutabilecek kaynak oluşturabilmektir. Nitekim İşgücü Piyasası Araştırması Tokat Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Oluşturulacak arşiv Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde akademik çalışmalarda kullanılarak Tokat ilinin işgücü piyasası analizi mikro boyutta incelenebilecektir. Böylece Tokat ili işveren ve iş arayan analizi iktisadi olarak da ele alınmış olacaktır.

Bu raporda, 2018 İPA sonuçları analiz edilerek Tokat ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının gayesi işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında gerçekleşen Tokat İşgücü Piyasası Araştırması için işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmış olup, hazırlanan Tokat İli 2018 İPA Raporu iki temel bölümden oluşmaktadır:

- Birinci bölümde işgücü piyasasının genel görünümüne bakılmış, işgücü piyasası hakkında kapsamlı bir analiz yapabilmek için Tokat Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verileri incelenmiştir. Tokat İŞKUR'a kayıtlı işsiz, açık iş, işe yerleştirme, kurs ve kursiyer sayısı, işsizlik ödeneğinden yararlanan kişilerin verileri bu bölümde analiz edilmiş, İŞKUR'a kayıtlı işgücü göstergeleri ele alınmıştır.
- İkinci bölümde ise işverenlerin cevaplarına göre hazırlanan 2018 yılı İPA sonuçları değerlendirilmiştir. Ayrıca bu bölümde İşgücü Piyasası Araştırması'nın amaç ve yöntemi, işyerlerinin mevcut istihdamları, işyerlerinden alınan açık işler, işyerlerinin temininde güçlük çektiği meslekler, gelecek dönem istihdam eğilimleri üzerinde durulmuştur.

İşgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak faaliyet gösteren İŞKUR; İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir.

Bu raporda, 2018 yılı Tokat ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçları analiz edilerek Tokat ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

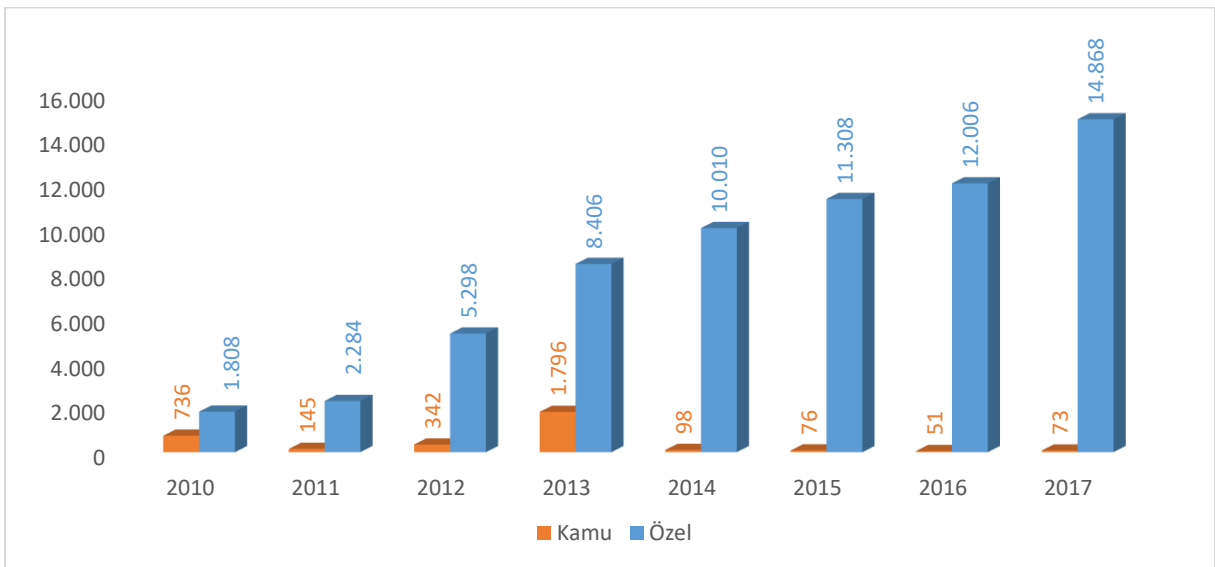
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler. Kuruma işverenlerce verilecek açık iş sayısının artması, Kurum aracılığı ile işe girecek kişi sayısının da artmasına neden olmaktadır.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 1'e göre 2010 yılında işverenelerden 2 bin 544 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayının 2017 yılına gelindiğinde 14 bin 941 kişiye yükseldiği görülmektedir. Özel sektörde açık iş sayıları yıllar içerisinde artış gösterir iken, kamu sektöründe açık iş sayıları dalgalı bir seyir izlemiştir. Oransal olarak bir önceki yıla göre en fazla açık iş sayısı artışı 2012 yılında gerçekleşmiştir. Açık iş sayısında 2012 yılında 2011 yılına göre yüzde 132,2 artış gerçekleşmiştir. Bu artışın temel nedeninin 2012 yılında ülke genelinde olduğu gibi Tokat'ta da ik defa resmi olarak göreve başlayan iş ve meslek danışmanlarının sahada bir önceki yıllara göre Kurum faaliyetlerini daha etkin tanıtmasının sonucu olarak yorumlanabilir. Nitekim 2012 yılından itibaren Tokat İŞKUR bünyesinde görev yapmaya başlayan iş ve meslek danışmanları haftalık program dahilinde düzenli olarak işyeri ziyaretleri gerçekleştirmekte, işverenlerin açık iş talepleri alınarak sistem üzerinden yayınlanmakta, işverenler İŞKUR destekleri ve genel SGK teşvikleri hakkında bilgilendirilmektedir. 1946 yılında Kurulan Türkiye İş Kurumu'nun Tokat İŞKUR'a ait tüm verileri genel olarak incelendiğinde 2012 yılı ve sonrasında yıllık bazda alınan açık iş sayısının, 2012 öncesinde yıllık bazda alınan açık iş sayısından fazla olduğu anlaşılmaktadır.

2017 yılı itibariyle özel sektörden alınan açık iş sayısı zirveyi görmüş, açık iş sayısı 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 23,9 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	1.883
Makineci (Dikiş)	1.857
Konfeksiyon İşçisi	1.001
Dokuma Konfeksiyon Makineci	784
Giysi Tadilatçısı	710
Temizlik Görevlisi	628
Satış Danışmanı / Uzmanı	488
Garson (Servis Elemanı)	478
Büro Memuru (Genel)	350
Tuğla Ve Kiremit Kalıpcısı (Elle)	339

Kaynak: İŞKUR

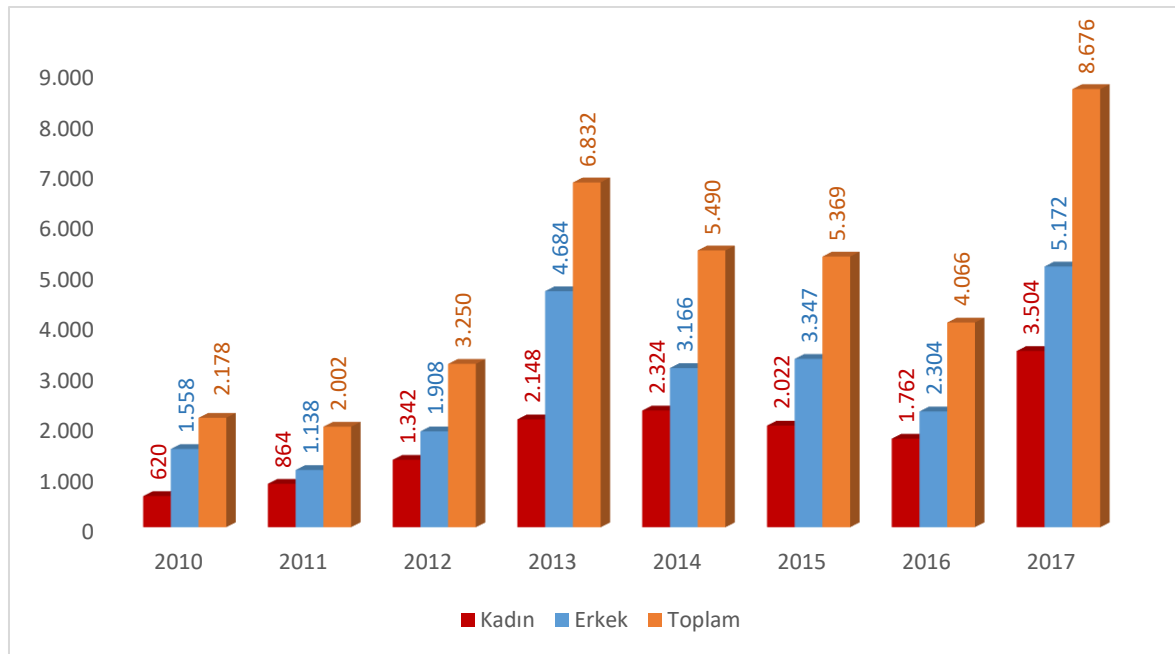
Tokat ilinde 2017 yılında 14 bin 941 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde ilk sırada bin 883 açık iş sayısı ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğindeki açık iş sayısı toplam açık iş sayısının yüzde 12,6'sını oluşturmaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğindeki açık iş sayısını bin 857 açık iş sayısı ile Makineci (Dikiş), bin 1 açık iş sayısı ile Konfeksiyon İşçisi meslekleri takip etmiştir.

Tokat ilinde 2017 yılında işverenlerden alınan açık işlerde ilk on meslek Tablo 1'de incelendiğinde ilk on meslek içerisinde dört mesleğin direk hazır giyim sektörüne ait meslekler olduğu anlaşılmaktadır.

İşe Yerleştirmeler

İşKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak, 2017 yılında Türkiye genelinde yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2’de de görüleceği üzere artan bu performans İşKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır. İşKUR’un piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İşKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 2 bin 178 olan Tokat ilinde işe yerleştirilenlerin bin 558’i erkeklerden, geri kalan 620’si ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2017 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 8 bin 676 kişi İşKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yüzde 40,4’ü kadınlardan oluşmuştur. 2017 yılında bir önceki yıla göre kadın işe yerleştirme ve toplam işe yerleştirme sayısında ise yaklaşık 2 katına ulaşılmıştır. Toplam işe yerleştirme sayısında 2017 yılında 2016 yılına göre daha fazla artış olmasının temel nedeninin, ülke genelinde Milli İstihdam Seferberliği kapsamında uygulanan İşKUR ve SGK prim teşvikleri olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	510	770	1.280
Konfeksiyon İşçisi	401	370	771
Beden İşçisi (Genel)	605	86	691
Temizlik Görevlisi	350	209	559
Dokuma Konfeksiyon Makineci	176	310	486
Giysi Tadilatçısı	234	185	419
Güvenlik Görevlisi	206	97	303
Tuğla ve Kiremit Kalıpcısı (Elle)	283	14	297
Büro Memuru (Genel)	107	176	283
Garson (Servis Elemanı)	201	63	264

Kaynak: İŞKUR

Mesleklere göre işe yerleştirme sayıları Tablo 2 üzerinde gösterilmiştir. Tokat ilinde Makineci (Dikiş) mesleği bin 280 kişilik yerleştirme ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı Tokat ilinde toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 14,7'sini oluşturmaktadır. Tokat ilinde mesleklere göre işe yerleştirme sayısı sıralamasında Makineci (Dikiş) mesleğini Konfeksiyon İşçisi ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmiştir.

2017 yılında Tokat ilinde İŞKUR kanalı ile kadınların en fazla işe yerleştirildiği ilk üç meslek Makineci(Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Dokuma Konfeksiyon Makineci meslekleri iken erkeklerde ilk üç sırayı Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş) ve Konfeksiyon İşçisi meslekleri almıştır.

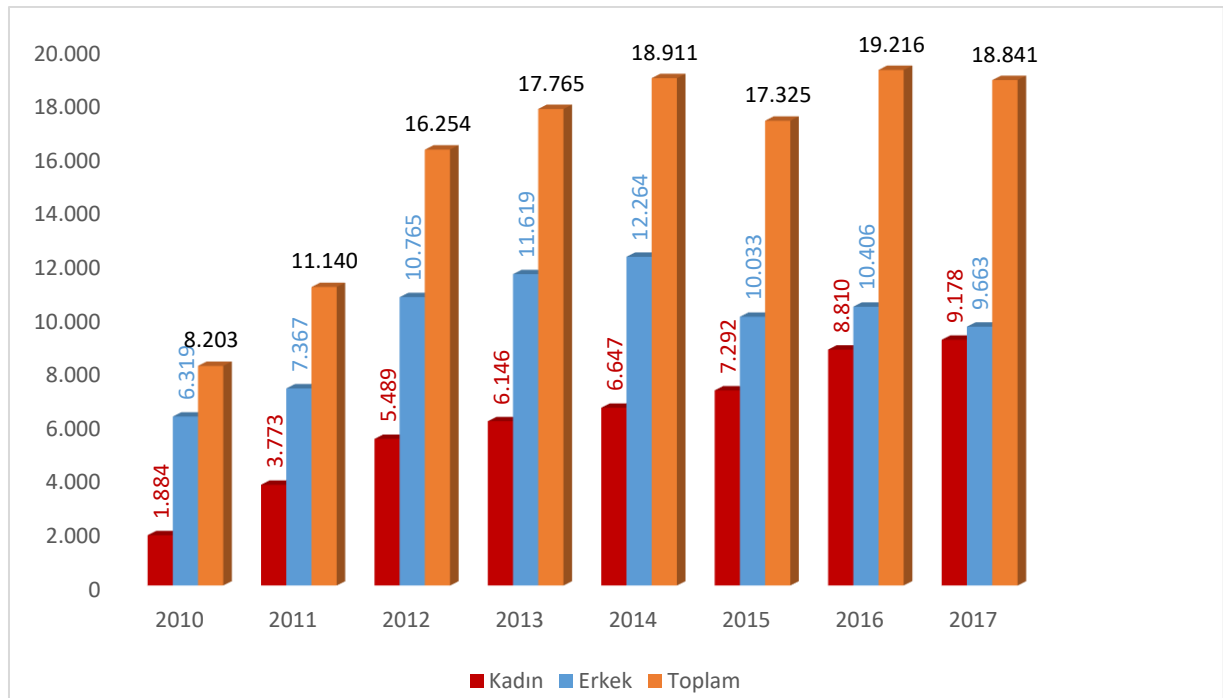
Tablo mesleklere göre işe yerleştirme sayıları genel olarak incelendiğinde; işe yerleştirilen ilk on mesleğin dördünün hazır giyim sektörüne özgü meslekler olduğu anlaşılmaktadır.

Kayıtlı İşsiz

Kurum tanımlarına göre kayıtlı işgücü; çalışma çağında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işsiz ise kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geri kalanlar olarak tanımlanmaktadır. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıttaki kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte bir yıla (12 ay) düşürülmüştür.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler. Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedirler. 2010 – 2017 yılları arasında Kurumumuza kayıtlı işsiz sayıları ve cinsiyet dağılımları Şekil 3 üzerinde gösterilmiştir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'e göre 2010 yılı sonu itibariyle Tokat ilinde İŞKUR'a kayıtlı 8 bin 203 işsiz bulunmakta olup kayıtlı işsiz sayısının 6 bin 319'u erkek, bin 884'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılı sonu itibariyle ise toplam 18 bin 841 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün temel nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu yöntem ile SGK verilerinin anlık olarak ulaşılabilmesine imkan sağlanmış, aktif çalışanlar İŞKUR kayıtlarında pasife alınmıştır. Bu gelişme sayesinde İŞKUR, işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Tokat'ta bin 884 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında yaklaşık beş katına çıkarak 9 bin 178'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un kadınlara sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür. Şekil 3'e göre 2010-2017 yılları arası erkek kayıtlı işsiz sayısının, kadın kayıtlı işsiz sayısından her yıl fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Tokat ilinde 2017 yılı için en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 meslek içerisinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde Tokat ilinde Kuruma kayıtlı 4 bin 272 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Tokat ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 22,6'sını oluşturmaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğini sırası ile Büro Memuru (Genel), Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı/Uzmanı meslekleri takip etmiştir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	33	575	324	899
2011	82	1.012	886	1.898
2012	53	675	713	1.388
2013	65	1.219	803	2.022
2014	52	748	666	1.414
2015	71	1.288	780	2.068
2016	57	833	655	1.488
2017	59	1.047	627	1.674

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları; bireye yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik düzenlenen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır.

Mesleki eğitim kursu kapsamındaki kursiyerlere zaruri ihtiyaçları için günlük cep harçlığı ödenmekte, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile genel sağlık sigortaları Kurum tarafından yatırılmaktadır.

Tokat ilinde yıllar itibariyle düzenlenen mesleki eğitim kurslarının verileri Tablo 3 üzerinde gösterilmiştir. Tablo 3'e göre Tokat ilinde çok fazla mesleki eğitim kursu düzenlenemediği göze çarpmaktadır. Bu durumun temel 2 nedeni vardır:

- 1) İşbaşı eğitim programlarının süre ve günlük ücretinin hem işverenler hem de kursiyerler için daha cazip olması.
- 2) Mesleki eğitim kursu düzenlemek amacıyla en az on kişilik sınıfların açılması gerekliliği nedeniyle, mesleki eğitim kurslarının KOBİ'ler için fazla uygun olamaması.

2017 yılında düzenlenen 59 mesleki eğitim kursuna bin 674 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 627'si erkek, bin 47'si kadınlardan oluşmaktadır. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır.

Tablo 3'te cinsiyet bazında kursa katılan katılımcılar incelendiğinde kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre genellikle daha fazla olduğu görülmektedir. Tablo 3'e göre Tokat ilinde son sekiz yılda kadın kursiyer sayısının erkek kursiyer sayısının altında kaldığı tek yıl ise 2012 yılıdır. 2017 yılında ise kursiyerlerin yüzde 62,5'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması, hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Giysi Tadilatçısı	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Giysi Tadilatçısı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Giysi Tadilatçısı
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Örgü Makinesi İşçisi (El Tezgâhı)/Trikotaj
Örgü Makinesi İşçisi (El Tezgâhı)/Trikotaj	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Doğal Taşları İşleme Ustası
Doğal Taşları İşleme Ustası	Süt Sığırtı Yetiştiricisi	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	Sığır Yetiştiricisi	Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Aşçı Yamağı (Çırağı)
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Örgü Makinesi İşçisi (El Tezgâhı)/Trikotaj	Takı İmalatçısı
Aşçı Yamağı (Çırağı)	Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	İşletmelerde Hijyen Görevlisi

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Dokuma Konfeksiyon Makineci, Giysi Tadilatçısı ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinde mesleki eğitim kursu düzenlenmiştir. Tablo 4'e göre mesleki eğitim kursu kapsamında sıralama farklı olsa da erkek, kadın ve toplam kursiyer sayısı sıralamasında bu meslekler ilk üç sırada yer almıştır.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	2	9	2	11
2011	31	88	65	153
2012	87	283	237	520
2013	98	358	277	635
2014	106	694	321	1.015
2015	206	441	387	828
2016	502	827	953	1.780
2017	468	1.672	1.381	3.053

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden birisi işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanı sıra yeterli iş tecrübelerinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin artırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belirli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır. İşbaşı eğitim programı kapsamındaki kursiyerlere zaruri ihtiyaçları için günlük cep harçlığı ödenmekte, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile genel sağlık sigortaları Kurum tarafından yatırılmaktadır. 2011 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı genel olarak artış eğilimi içerisinde. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 5'e göre işbaşı eğitim programı kapsamında en fazla katılımcı 2017 yılında programlardan faydalanmış iken, en fazla program 2016 yılında düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2016 yılına göre 34 azalmış, 2017 yılında düzenlenen işbaşı eğitim programlarına katılan katılımcı sayısı 2016 yılına göre bin 273 kişi artmıştır. (yüzde 71,5'lik artış) 2017 yılında 468 program düzenlenmiş olup toplam 3 bin 53 kişi bu programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 54,8'i kadınlardan yüzde 45,2'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Giysi Tadilatçısı	Giysi Tadilatçısı	Konfeksiyon İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	Giysi Tadilatçısı
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)
Büro Memuru (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Paketleme İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)
Paketleme İşçisi	Büro Memuru (Genel)	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Satış Elemanı (Perakende)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Reyon Görevlisi	Hasta ve Yaşlı Refakatçisi

Kaynak: İŞKUR

Tokat İŞKUR bünyesinde 2017 yılında en fazla katılımcı ile Makineci (Dikiş), Giysi Tadilatçısı ve Konfeksiyon İşçisi mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir.

2017 yılı içerisinde kadınlarda en fazla Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Giysi Tadilatçısı mesleklerinde program düzenlenir iken, erkeklerde en fazla Makineci (Dikiş) Giysi Tadilatçısı ve Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili) mesleklerinde program düzenlenmiştir. Tablo 6'ya göre bu üç meslek sıralaması farklı olsa da erkek, kadın ve toplam kursiyer sayısı sıralamasında ilk dört sırada yer almıştır.

2017 yılında düzenlenen işbaşı eğitim programları kapsamında katılımcı sayısının en fazla olduğu ilk dört meslek, hazır giyim sektörüne özgü mesleklerdir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	2	24	26	50
2011	8	72	100	172
2012	5	100	73	173
2013	9	157	121	278
2014	9	145	108	253
2015	9	141	124	265
2016	6	81	110	191
2017	22	312	278	590

Kaynak: İşKUR

Girişimcilik eğitim programları istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. Girişimcilik eğitim programı kapsamındaki kursiyerlere zaruri ihtiyaçları için günlük cep harçlığı ödenmekte, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile genel sağlık sigortaları Kurum tarafından yatırılmaktadır.

Son sekiz yıl içinde en fazla girişimcilik eğitim programı 2017 yılında düzenlenmiş olup 2017 yılında 22 program düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı kurs sayısı 2016 yılına göre yaklaşık 2.5 kat daha fazladır. Programa 2017 yılında 312’si kadın, 278’i erkek olmak üzere toplam 590 kişi katılmıştır.

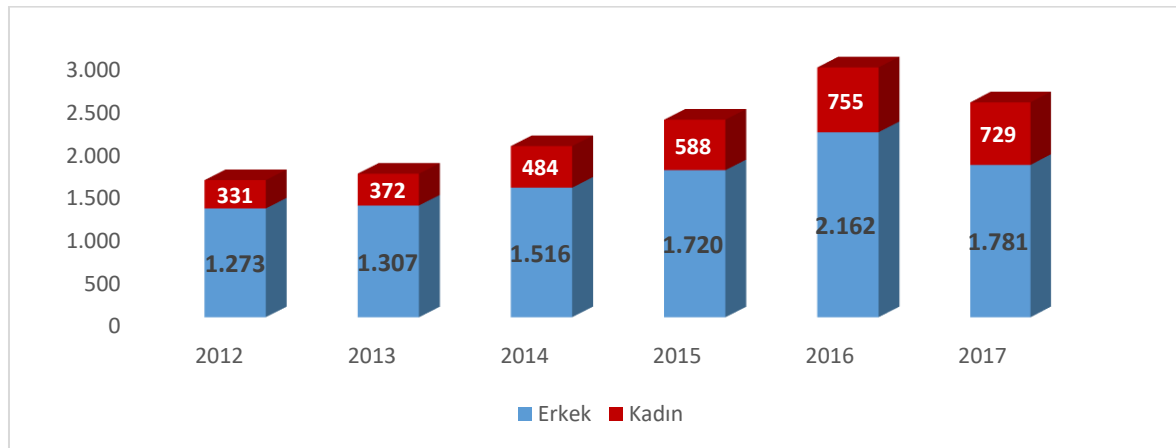
İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası kişinin bir işyerinde çalışırken çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması Raporun hazırlandığı 2018 Kasım ayı itibariyle işsizlik ödeneği almaya hak kazanabilmek için; kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalmak, işten çıkış tarihinden önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmak, son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödemiş olmak gerekmektedir.

Yine 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması Raporun hazırlandığı 2018 Kasım ayı itibariyle işsizlik ödeneği alma süresi son üç yıl içerisinde yatırılan prim sayısına göre değişmektedir.

- 600 gün sigortalı çalışan kişiler 180 gün,
- 900 gün sigortalı çalışanlar 240 gün,
- Bin 80 gün sigortalı çalışanlar 300 gün işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2017)

Kaynak: İŞKUR

Tokat ilinde 2017 yılında 729'u kadın, bin 781'i erkek olmak üzere toplam 2 bin 510 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Şekil 4'e göre 2017 yılı hariç son altı yılda işsizlik ödeneğini hak eden kişi sayısı artış göstermektedir. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 13,9 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik oranı azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları, bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumu'na verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumu tarafından 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam

ettirilen işgücü piyasası araştırmaları, 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından birisi de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Tokat ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Bu bölümde işyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir.

Çalışma kapsamında Tokat ilinde 388 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 17 bin 729 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Tokat ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Tokat ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı yer almaktadır.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İmalat	104
İnşaat	84
Toptan ve perakende ticaret	79
Ulaştırma ve depolama	23
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16
Eğitim	15
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9
Madencilik ve taş ocaklığı	7
Diğer hizmet faaliyetleri	5
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Bilgi ve iletişim	0
Genel Toplam	388

Kaynak: İPA 2018

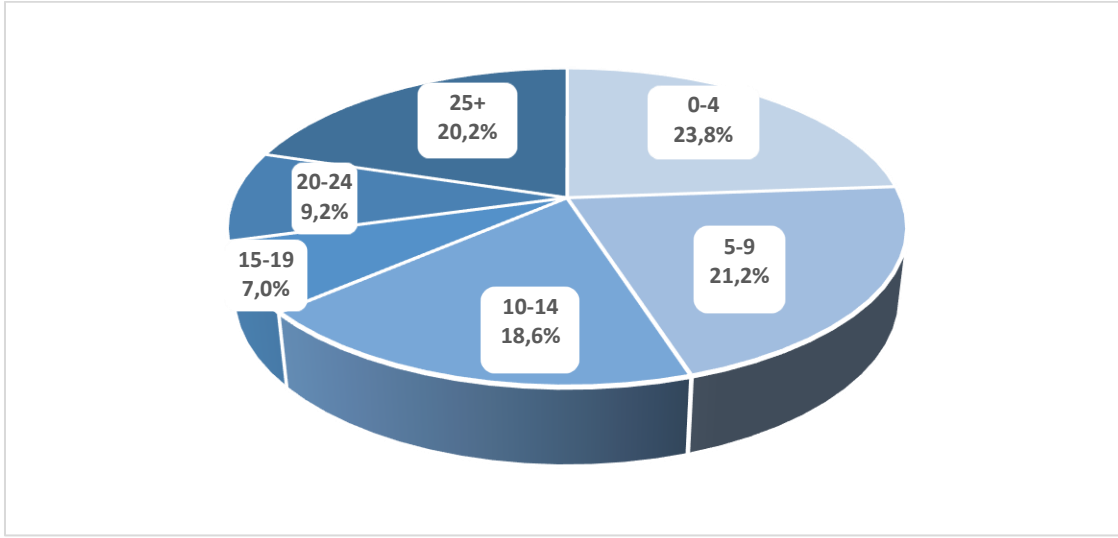
Tokat ilinde “İmalat” sektörünün önemi, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da ortaya çıkmıştır. Tokat ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 26,8’i “İmalat” sektöründe yer almaktadır. Tokat ilinde “İmalat” sektörünü yüzde 21,6 ile “İnşaat”, yüzde 20.3 ile “Toptan ve Perakende Ticaret” sektörü takip etmiştir.

Tokat ve Türkiye genelinde “İmalat” sektörü araştırma kapsamına giren sektörler sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. Türkiye geneli incelendiğinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde yüzde 29,1’lik oran ile “İmalat” sektörü ilk sırada yer alırken, “İmalat” sektörünü yüzde 18,4 ile “Toptan ve Perakende Ticaret”, yüzde 17,9 ile “İnşaat” sektörleri takip etmiştir. Tokat ve Türkiye genelinde ilk üçe giren sektörler aynı olup, sıralaması farklıdır. Ancak Tokat ilinde “İmalat” sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Tokat’ta “Gayrimenkul Faaliyetleri” ile “Bilgi ve İletişim” sektörlerinde 20 ve üzerinde çalışanı olan işyeri bulunmadığı için, bu iki sektör ile ilgili veri derlenememiştir. Bu nedenle araştırma raporunun ilerleyen sayfalarında Tokat ili bölümlerinde bu iki sektör ile ilgili veri paylaşımı yapılamayacaktır. Bu iki sektörü baz almayacak olur isek geriye kalan 15 sektör içerisinde en az işyeri sayısı, 1 işyeri ile “Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri” ve “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektörlerindedir.

Bu araştırma raporu incelenirken Tokat ilinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerlerinin araştırmaya dahil edildiği göz önünde bulundurulmalıdır.

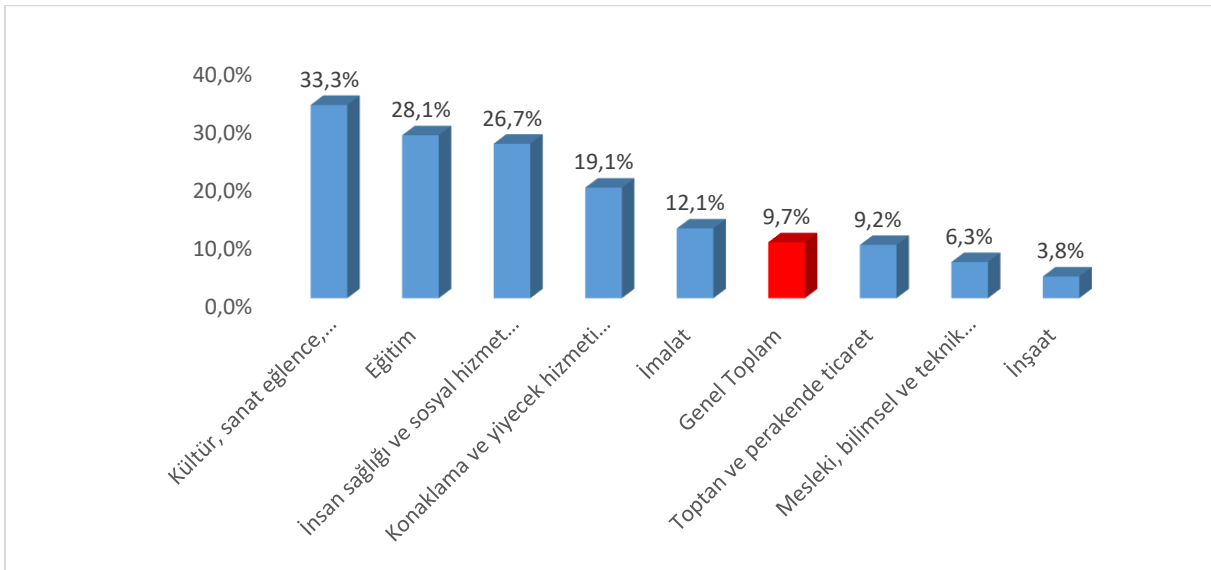
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5’te görüldüğü üzere Tokat ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23,8’i 0-4 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 5-9 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 21.2’dir. Başka bir ifade ile Tokat ilinde araştırma kapsamına giren her 100 işyerinin 45’i son 10 yıl içerisinde kurulmuştur. İşyerlerinin yüzde 20.2’si ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

Kaynak: İPA 2018

Part time çalışma günlük çalışma saatinin 2/3'ünün altında gerçekleştirilen çalışmalar için kullanılır. Part time çalışan personel normal çalışan personele göre maaş ve diğer özlük haklarından çalıştığı süre dahilinde hak kazanır ve normal çalışandan farklı değerlendirilemez.

Şekil 6'ya göre Tokat ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 9,7 olarak görülmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 13'tür.

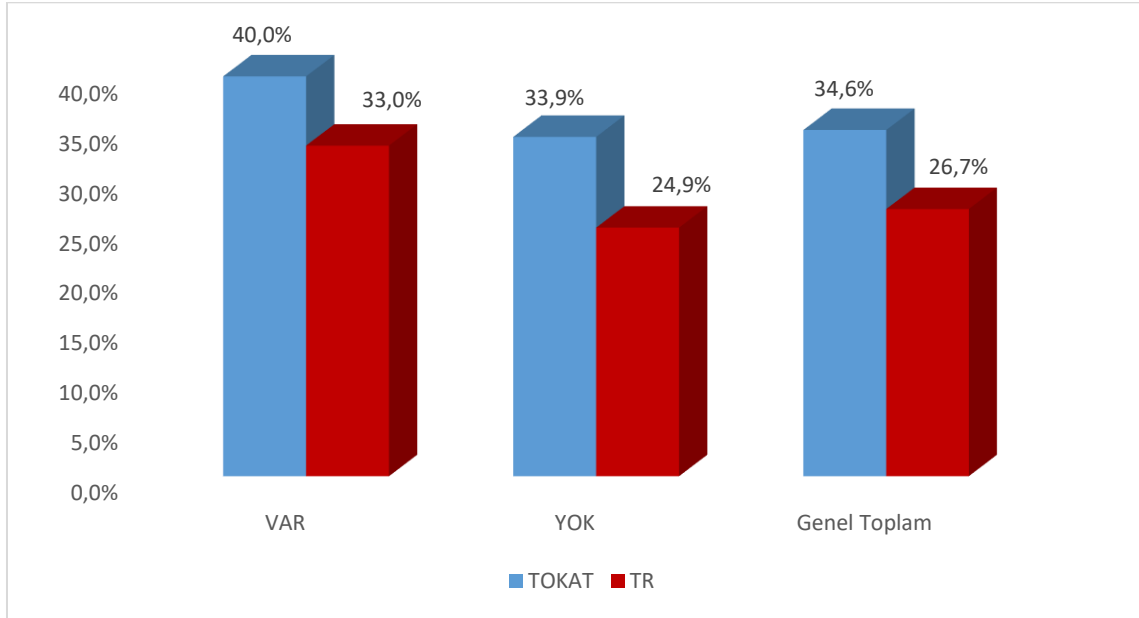
Tokat ilinde “Kültür, Sanat, Eğlence Dilence ve Spor” sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır ve bu oran ile Tokat ilinde part time çalışanı olan işyerleri sıralamasında oransal olarak ilk sırada yer almıştır. Lakin “Kültür, Sanat, Eğlence Dilence ve Spor” sektörünün ilk sırada olmasının temel nedeni, ilgili sektörde araştırma kapsamında yalnızca üç işyeri için veri derlenmiş olmasıdır. İşyeri sayısının az olması, part time çalışanı olan işyeri oranının yüksek çıkmasına neden olmaktadır. “Kültür, Sanat, Eğlence Dilence ve Spor” sektörü Türkiye genelinde yüzde yüzde 28,1 ile ikinci sırada yer almıştır.

Tokat ilinde part time çalışanı olan sektörler sıralamasında ikinci sırada “Eğitim” sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 28.1'inde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 26,7 ile “İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri” sektörü yer almıştır. “Eğitim” ve “İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler” sektöründe part time çalışma yapan işyerlerinin fazla olmasının temel sebebi, bu sektörlerin part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira “İnşaat” sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 3,8 ile son sırada yer almıştır. “Toptan ve Perakende Ticaret”; “Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler” ile “İnşaat” sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinde part time çalışma yapılan işyeri oranı il ortalamasının (%9,7) altında yer almıştır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça fazla talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı, kadınları part-time istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7’de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

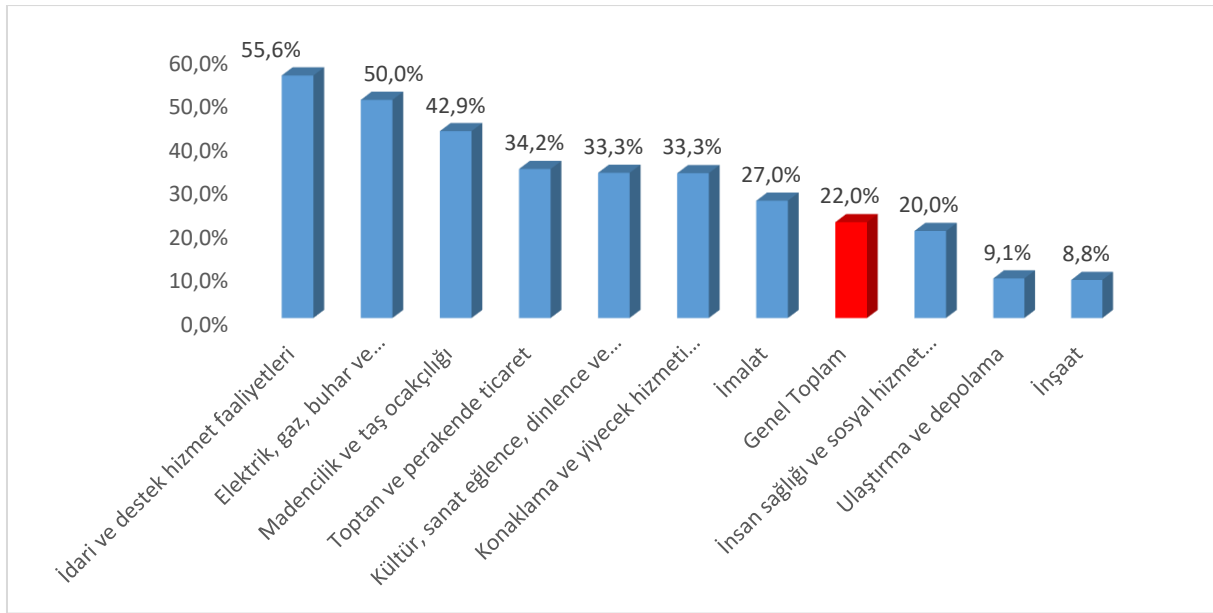

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7’sini kadınlar oluşturmaktayken, Tokat ilinde bu oran yüzde 34,6 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Tokat ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 40 iken Tokat ilinde bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 33,9 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken part-time çalışma yapılmayan işyerlerinde bu oranın yüzde 24,9’da kaldığı görülmektedir.

Tokat ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Nitekim Tokat’ta part time çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışan oranı, part time çalışma yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışan oranından fazla olduğu Şekil 7 incelendiğinde görülmektedir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

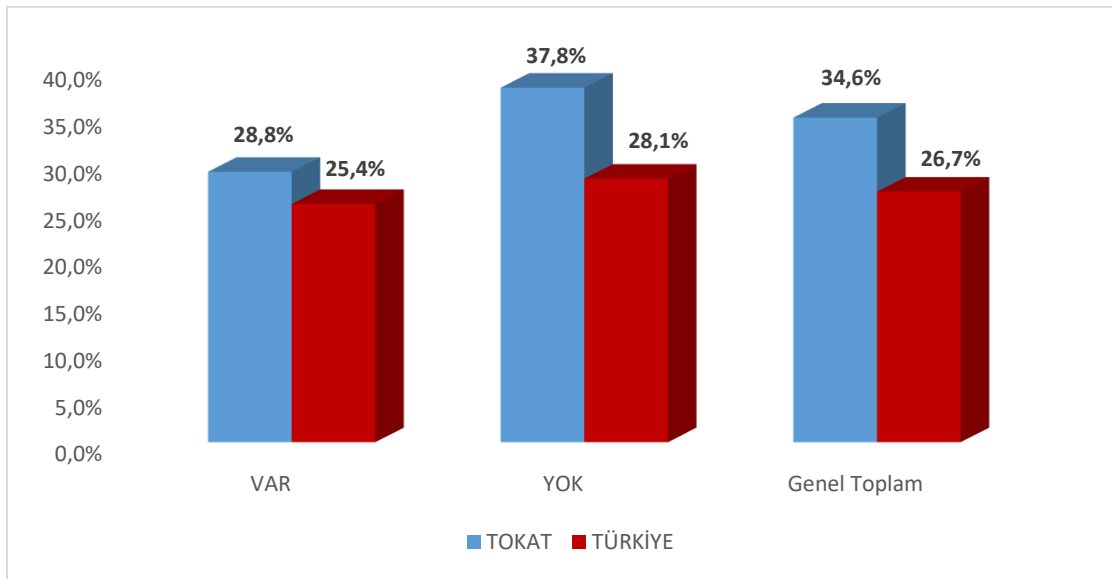

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde işyerlerinin yüzde 22'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup, bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Tokat ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapılan ilk üç sektör "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri"; "Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" ile "Madencilik ve Taş Ocaklığı" sektörleridir. Bu üç sektörün ilk üçte yer almasının nedeni bu sektörlerde araştırma kapsamında yer alan işyeri sayısının az olmasıdır. Tokat'ta 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamında vardiyalı çalışmanın yapıldığı sektör bulunmamaktadır.

"İnşaat" sektörü ise yüzde 8,8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. "İnşaat" sektöründe bu oranın düşük olmasının ana nedeni, inşaatların büyük çoğunluğunun gün ışığında daha fazla çalışma yapmasıdır. "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler" ile "Ulaştırma ve Depolama" sektörleri de "İnşaat" sektöründe olduğu gibi Tokat ortalamasının altında yer almıştır.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

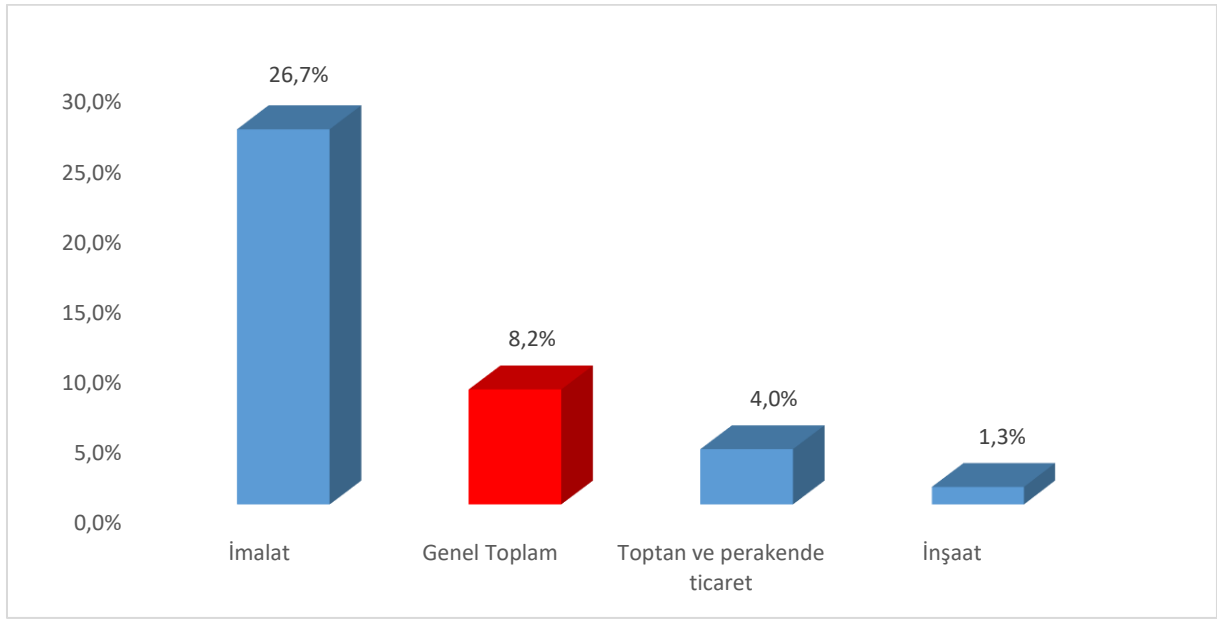
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Tokat ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha azdır. Tokat ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 28,8'i kadın, yüzde 71,2'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 37,8'e çıkmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 2,7 puan bir farkla fazladır. Şekil 9'da da görüldüğü üzere Tokat ilinde bu fark 9'dur.

Nihai olarak Tokat ilinde ve Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan veya vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde erkek çalışan sayısı, kadın çalışan sayısından fazladır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

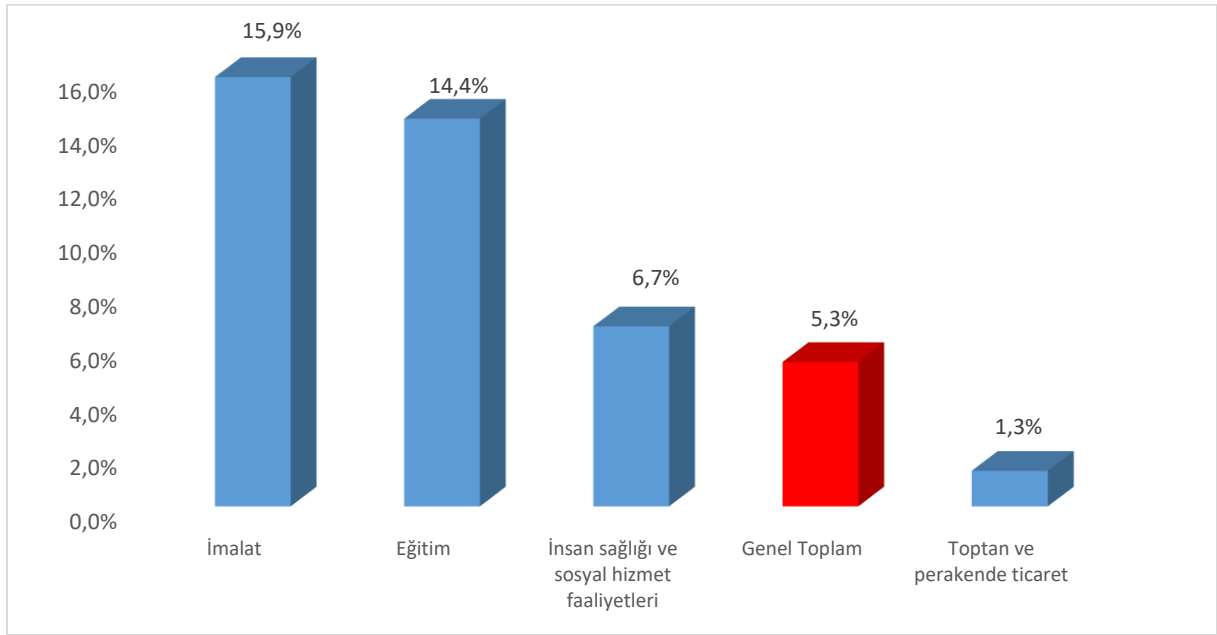
Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde 20 ve üzerinde istihdamı olan sektörlerin sadece üçünde ihracat yapılmaktadır. Tokat'ta araştırma kapsamına giren "İmalat" sektörüne ait 104 işyerinin yüzde 26,7'sinde ihracat yapılmakta olup, bu oran ile "İmalat" sektörü sektörel bazda ihracat yapma oranında Tokat ilinde ilk sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde de İmalat sektörü 20+ istihdamlı işyerleri içerisinde yüzde 53,2'lik oran ile ilk sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde "İmalat" sektöründe ihracat yapma oranı Tokat genelinin üzerindedir.

İmalat sektörünü yüzde 4 ile "Toptan ve Perakende Ticaret", yüzde 1,3 ile "İnşaat" sektörleri takip etmiştir. Ancak bu iki sektörde ihracat yapma oranı, Tokat ili ortalamasının altında yer almıştır.

İhracat yapan işyerlerinde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

Kaynak: İPA 2018

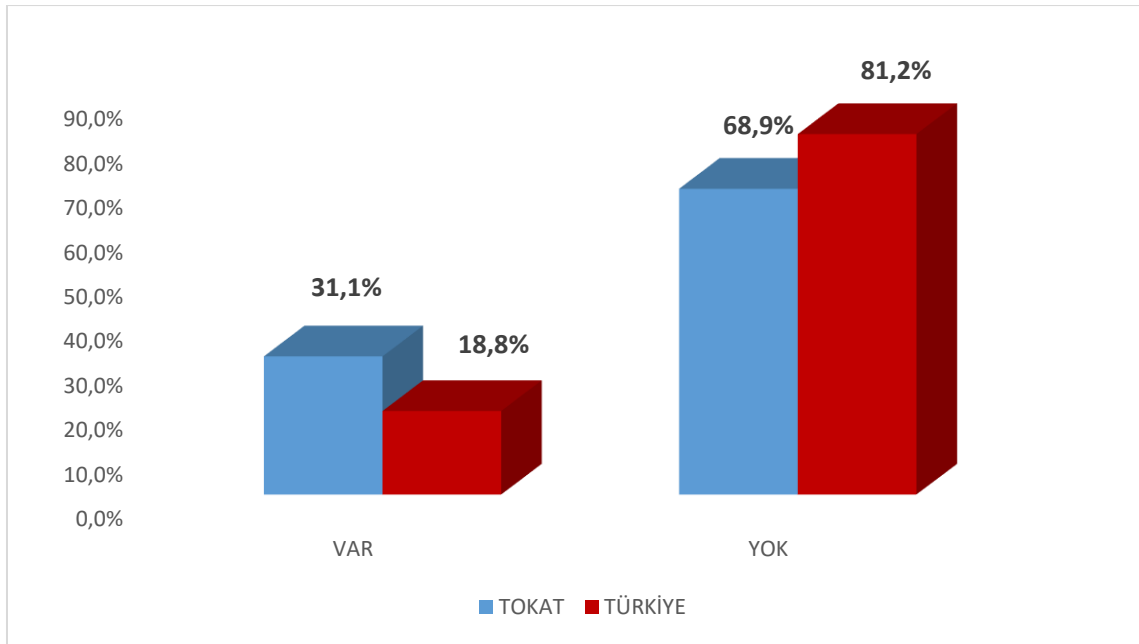
Genel olarak yeni bir sistem, hizmet, ürün, yazılım, süreç geliştirmek amacıyla tasarlanan yaratıcı projeler AR-GE yani Araştırma ve Geliştirme olarak tanımlanmaktadır.

Tokat ilinde 20 ve üzeri istihdamlı sektörlerin dördünde Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 5,3'tir. "İmalat" sektöründe bulunan işyerlerinin 15,9'u Ar-Ge çalışması yapmakta iken ikinci sırada ise yüzde 14,4 ile "Eğitim" sektörü yer almıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 6,7 ile "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri" sektörünün olduğu görülmektedir. Bu üç sektörde ihracat yapma oranı, Tokat ili ihracat yapma oranının üzerindedir.

Tokat ilinde "Toptan ve Perakende Ticaret" sektöründe araştırma kapsamında ziyaret edilen işyeri sayısı 79 ile üçüncü sırada yer almasına rağmen, ihracat yapan işyerlerinin oran sıralamasında yüzde 1,3 ile son sırada yer almıştır.

Türkiye genelinde ise 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta olup yüzde 33,5 ile "Bilgi ve İletişim", yüzde 31,2 ile "İmalat" sektörleri Türkiye genelinde ilk iki sırada yer almıştır.

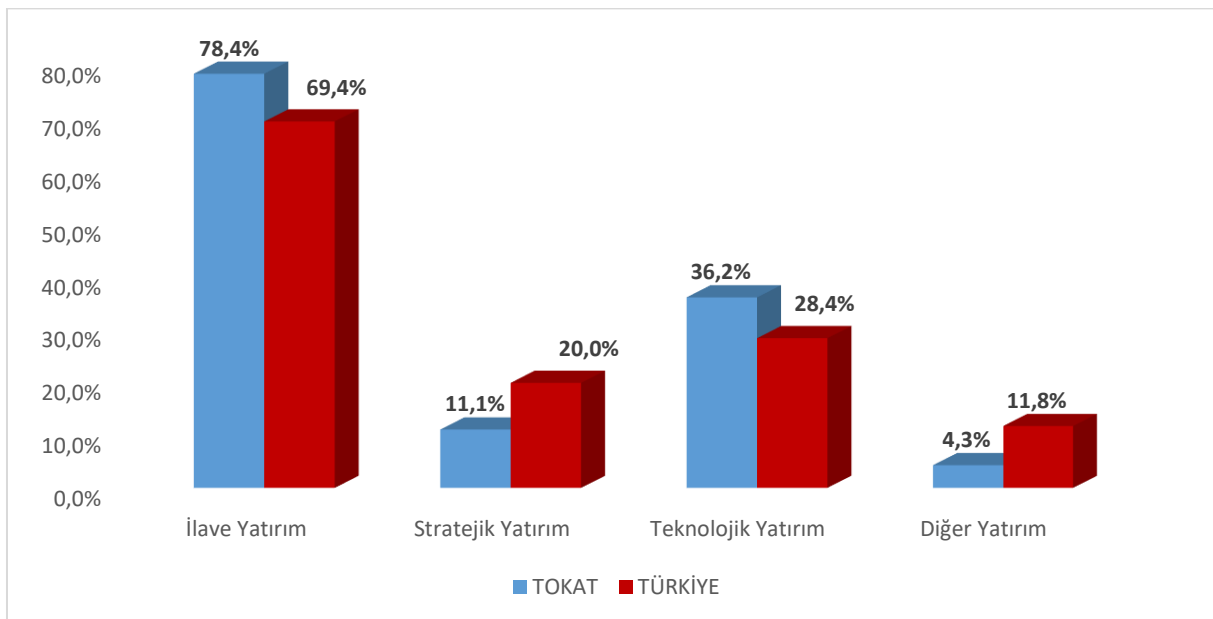
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 31,1'i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

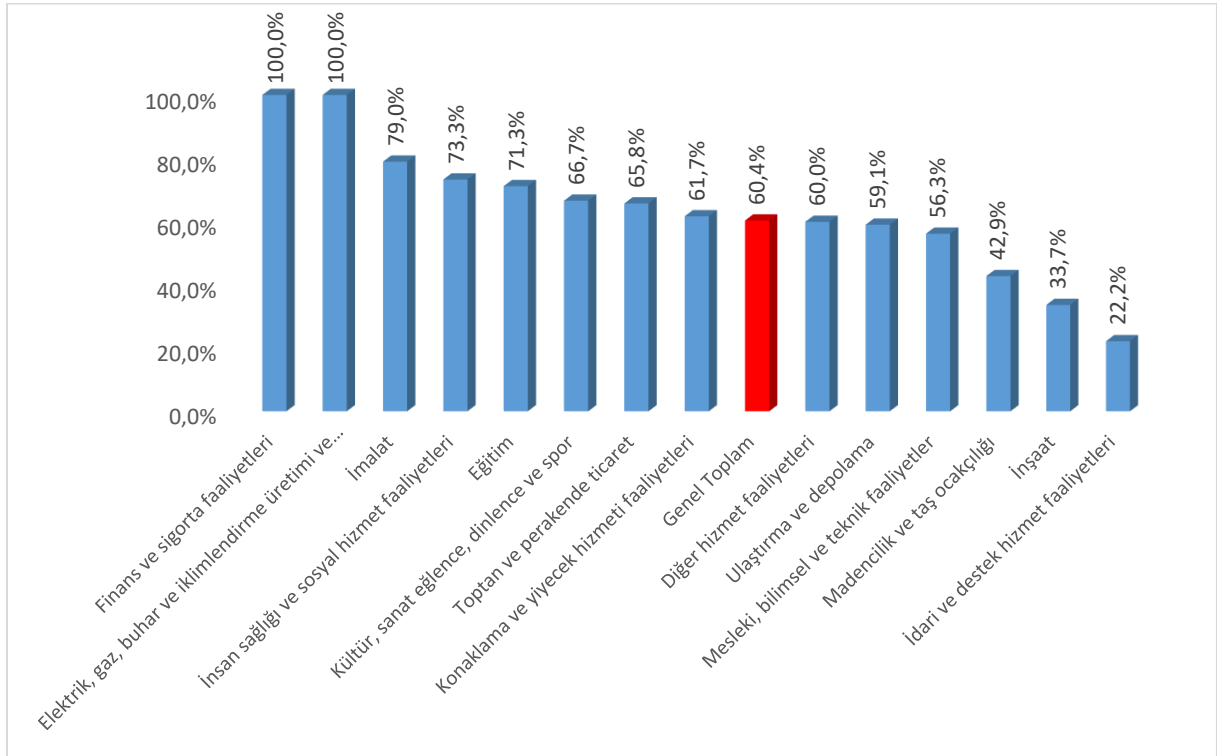

Kaynak: İPA 2018

Araştırma sonuçlarına göre gelecek bir yıl içinde Tokat ilinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Tokat ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 78,4'ü ilave yatırım, yüzde 36,2'si teknolojik yatırım ve yüzde 11,1'i stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Bu tablo yorumlanırken bazı işverenlerin birden fazla yatırım türünü aynı anda planladıkları unutulmamalıdır.

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırımları yapmayı planlamaktadır. Tokat ilinde ilave yatırım ile teknolojik yatırım planlayan işyeri oranı, Türkiye genelinde bu yatırımları planlayan işyeri oranının üzerinde yer almıştır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Tokat ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 60,4'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7

olarak gerçekleşmiştir. Tokat'ta İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı, Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Tokat ilinde “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” ile “Elektik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi” sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Araştırma kapsamında bu iki sektörde işyeri sayısının az olmasından dolayı bu oran bu kadar fazla çıkmıştır.

104 işyeri ile araştırma kapsamında en çok işyerine sahip olan “İmalat” sektöründe İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı il genelinin üzerinde yer almış ve yüzde 79 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%
İmalat	8,8%	69,5%	94,9%	52,9%	7,6%	21,4%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	51,8%	81,5%	11,1%	0,0%	3,7%
Toptan ve Perakende Ticaret	6,0%	56,0%	92,0%	40,0%	2,0%	6,0%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	69,2%	76,9%	38,5%	0,0%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	46,5%	76,8%	61,3%	0,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	11,1%	44,4%	88,9%	33,3%	11,1%	11,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	50,0%
Eğitim	0,0%	39,9%	100,0%	39,9%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	63,6%	100,0%	45,5%	0,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0,0%	50,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	66,7%	66,7%	66,7%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	4,8%	60,0%	90,6%	43,0%	3,5%	10,2%

Kaynak: İPA 2018

Tablo 9’a göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler, çoğunlukla İŞKUR’un Eleman Talebi ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden faydalanmaktadır. Tokat ilinde genel olarak İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları incelendiğinde yüzde 90,6 ile Eleman Talebi hizmetinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İŞKUR’un Eleman Talebi hizmetini yüzde 60 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti takip etmiştir. Sektörlere göre İŞKUR’un hangi hizmetinden hangi oranlarda faydalandığı Tablo 9 üzerinde gösterilmiştir.

Araştırma kapsamında en fazla işyerine sahip “İmalat” sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 94,9’u İŞKUR’un Eleman Talebi hizmetinden faydalanmıştır. “İmalat” sektöründeki işyerleri için ikinci sırada Danışmanlık ve Yönlendirme, üçüncü sırada ise İşbaşı Eğitim Programı hizmeti yer almıştır.

“Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım” ile “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektörleri İŞKUR’un yalnızca eleman talebi hizmetinden faydalanmaktadır. Bu sektörlerde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının az olması, oranın bu şekilde çıkmasında önemli paya sahiptir. Kısa çalışma ödeneği almak için sadece “İmalat”, “Toptan ve Perakende Ticaret” ile “Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler” sektörleri işverenleri İŞKUR ile temasa geçmiştir. Tokat genelinde kısa çalışma ödeneği hizmetimizden faydalanan işyeri oranı yüzde 3,5’tir. Bu sonuçtan hareketle Tokat ilinde zorlayıcı sebepler dolayısıyla bu üç sektördeki işyerlerinin daha çok İŞKUR’dan destek almış olduğu söylenebilir.

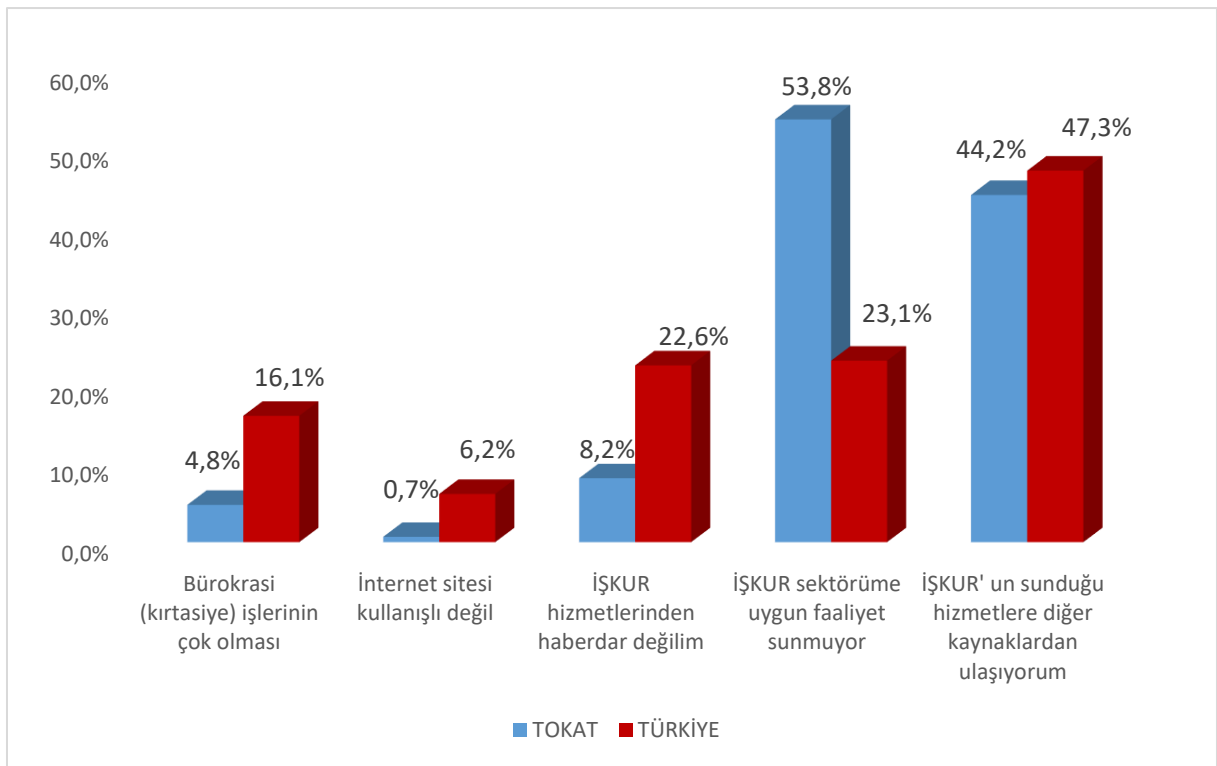
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	27,6%	0,0%	4,4%	1,0%	25,1%	13,1%
Memnun Değilim	0,0%	0,0%	2,5%	2,1%	12,6%	0,0%
Memnunum	72,4%	100,0%	93,1%	96,9%	62,3%	86,9%

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyetin yüzde 100'lük bir oran ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinde olduğu görülmektedir. Bu hizmeti yüzde 96,9 ile İşbaşı Eğitim Programı, yüzde 93,1 Eleman Talebi, yüzde 86,9 ile Mesleki Eğitim Kursu, yüzde 72,4 ile Çalışanlara Yönelik Eğitim, yüzde 62,3 ile Kısa Çalışma Ödeneği hizmetleri takip etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Tokat ilinde İŞKUR'un Kısa Çalışma Ödeneği hizmetinden işverenlerin yüzde 12,6'sı Eleman Talebi Hizmetinden işverenlerin yüzde 2,5'i, İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden işverenlerin yüzde 2,1'i memnun değildir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, 53,8 ile “İŞKUR Sektörüme Uygun Faaliyet Sunmuyor”; yüzde 44,2 ile “İŞKUR’un Sunduğu Hizmetlere Diğer Kaynaklardan Ulaşıyorum”; yüzde 8,2 ile “İŞKUR’un Hizmetlerinden Haberdar Değilim” nedenleri gerekçe olarak gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise ilk sırada yüzde 47,3 ile “İŞKUR’un Sunduğu Hizmetlere Diğer Kaynaklardan Ulaşıyorum” nedeni yer almıştır.

Tokat ilinde sadece “İŞKUR Sektörüne Uygun Faaliyet Sunmuyor” faydalanmama nedeni Türkiye oranının üzerinde yer almış, diğer nedenlerde ise Türkiye oranlarının altında kalmıştır.

Hem Tokat ilinde hem de Türkiye genelinde “İnternet Sitesi Kullanışlı Değil” nedeni, İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedeni sıralamasında en son sıraya yer almaktadır.

Mevcut İstihdam

Tokat ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir. Tokat ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 17 bin 729 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 11 bin 593 çalışan erkeklerden, 6 bin 136 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	4.470	6.012	10.481
İnşaat	107	1.800	1.907
Toptan ve Perakende Ticaret	331	1.206	1.537
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	434	318	752
Ulaştırma ve Depolama	122	497	619
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	128	406	533
Eğitim	277	237	514
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	158	349	507
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	249	249
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	54	154	208
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8	183	191
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	26	122	149
Diğer Hizmet Faaliyetleri	8	38	46
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	12	9	21
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	13	14
Genel Toplam	6.136	11.593	17.729

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde sektörlere göre çalışan dağılımında “İmalat” ile “İnşaat” sektörleri önemli bir ağırlığa sahiptir. Bu iki sektörde çalışanlar, toplam çalışanların yüzde 69,8’ine denk gelmektedir.

“İmalat” sektörünün Tokat ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 51,9’u kadınların ise yüzde 72,8’i “İmalat” sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise “İmalat” sektöründe çalışma oranı yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir.

Tokat ilinde 20 ve üzeri çalışanı olan “İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri”; “Eğitim” ve “Finans-Sigorta Faaliyetleri” sektörüne ait işyerlerinde toplam kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından fazladır. Türkiye genelinde ise “İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri” ve “Eğitim” sektörlerinde kadın çalışan sayısı erkek çalışan sayısından daha fazladır. Tokat ilinde araştırma kapsamında yer alan “Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı” sektöründe ise kadın çalışan bulunmamaktadır.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2.680	3.779	6.459
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.156	2.750	3.905
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	612	1.580	2.192
Hizmet ve Satış Elemanları	538	1.160	1.698
Profesyonel Meslek Mensupları	563	806	1.369
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	406	539	945
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	133	710	842
Yöneticiler	46	261	307
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	3	8	11
Genel Toplam	6.136	11.593	17.729

Kaynak: İPA 2018

Tablo 12 incelendiğinde Tokat ilinde “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunda çalışan sayısının, diğer meslek gruplarında çalışan sayısından fazla olduğu görülmektedir. Öyle ki “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunda çalışan sayısı, toplam çalışan sayısının yüzde 36,4’üne denk gelmektedir. Ayrıca “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunda erkek çalışan sayısı toplam erkek çalışan sayısının yüzde 32,6’sını, kadın çalışan sayısı toplam kadın çalışan sayısının yüzde 43,7’sini oluşturmaktadır.

Meslek grubu bazında çalışan sayısı sıralamasında ikinci sırada “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” meslek grubu yer almakta olup, bu meslek grubunda çalışanlar toplam çalışanların yüzde 22’sine denk gelmektedir. Meslek gruplarına göre çalışan sayısı sıralamasında üçüncü sırada “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” meslek grubu yer almıştır. “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” meslek grubunda çalışan sayısı, toplam çalışan sayısının yüzde 12,4’üdür.

Tokat’ta 20 ve üzerinde çalışanı olan işyerlerinde çalışanların meslek grupları Tablo 12 üzerinde cinsiyet bazında genel olarak incelendiğinde ise; kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından fazla olduğu meslek grubunun olmadığı görülmektedir. Ayrıca araştırma kapsamına giren meslek grupları içerisinde, hiç kadın çalışanın olmadığı meslek grubu bulunmamaktadır. Meslek grupları içerisinde kadın ve erkek çalışan sayısı oranlarının birbirine en yakın olduğu meslek grubu “Profesyonel Meslek Grupları”dır.

Erkeklerde ve kadınlarda en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu toplam çalışan sıralaması ile aynı olup bu meslek grupları sırası ile “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar; “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” ve “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” meslek gruplarıdır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları” meslek grubudur. Tokat’ta tarım sektörünün gelişmiş olmasına rağmen araştırma sonucunda bu meslek grubunda çalışan sayısının az olmasının temel nedeni, araştırma kapsamına tarım sektörünün direk dahil edilmemesidir.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Temizlik Görevlisi	Kalite Kontrolcü-Tekstil	Tuğla İmal İşçisi
Tuğla İmal İşçisi	Paketleme İşçisi	Temizlik Görevlisi
Ütücü	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Ütücü
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Kalite Kontrolcü	Şoför-Yük Taşıma
Paketleme İşçisi	İplik Temizleme İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	Şoför (Yolcu Taşıma)

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te Tokat ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Tokat ilinde toplamda en fazla çalışanı olan ilk beş meslek Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Temizlik Görevlisi, Tuğla İmal İşçisi ve Ütücü meslekleridir. Makineci (Dikiş) ile Konfeksiyon İşçisi meslekleri ise hem erkeklerde, hem kadınlarda hem de toplamda en fazla çalışanı olan ilk iki meslek olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 13 genel olarak incelendiğinde Tokat ilinde toplamda ilk on meslek içerisinde hazır giyim sektörüne ait mesleklerin daha fazla olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile ilk on mesleğin altısı hazır giyim sektörüne özgüdür. Kadınların en fazla çalıştığı ilk on mesleğin yedisi, erkeklerin en fazla çalıştığı ilk on mesleğin üçü hazır giyim sektörüne ait mesleklerdir. Bu veriler Tokat ilinde hazır giyim sektörüne ait mesleklerde kadınların erkeklere göre daha fazla tercih edildiğini göstermektedir. Kadın ve erkek en fazla çalışanı olan ilk on mesleke sıralamasında Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Temizlik Görevlisi meslekleri aynı olup, diğer meslekler farklılık göstermektedir.

Hem toplam çalışan sayısında, hem de erkek çalışan sayısında Tuğla İmal İşçisi mesleğinin ilk on meslek içerisinde yer almasının temel nedeni, araştırmanın yapıldığı dönemde (2018 Nisan-Mayıs) Tokat'ta toprak sanayisinin faal olmasıdır.

AÇIK İŞLER

İşyerinin dışarıdan personel olarak doldurmak istediği işler “Açık İş”; işe yerleştirilmek istenilen personel sayısının, halen istihdam edilenlerle istihdam edilmek istenilen personel sayısı toplamına oranı “Açık İş Oranı” olarak tanımlanmaktadır. (Örnek: açık iş sayısı 8, Çalışan sayısı 92 ise açık iş oranı= $8 / (8+92) = \%8$)

Açık işler, işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan çok önemli bir veridir. Bu bölümdeki veriler kullanılarak işverenlerce açık işlerde talep edilen beceri ve eğitim düzeyleri belirlenecektir. Talep edilen beceri ve eğitim düzeyine göre Kurum bünyesinde kurs ve programlar düzenlenecek; işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyecek önemli veriler analiz edilecektir. Çalışma kapsamında işveren veya işveren vekillerine açık işlerinin bulunup bulunmadığı, açık işin hangi meslekte olduğu, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	823	7,3%	47,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	39	2,5%	21,1%
İnşaat	33	1,7%	15,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	19	3,5%	37,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	13	6,2%	57,1%
Ulaştırma ve Depolama	13	2,0%	22,7%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	8	15,4%	40,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	6	23,1%	100,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3	0,4%	20,0%
Eğitim	1	0,2%	7,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	0,2%	11,1%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1	0,5%	6,3%
Genel Toplam	960	5,1%	27,3%

Kaynak: İPA 2018

Tokat ili 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ziyaret edilen 388 işyerinin 106 'sında 960 açık iş tespit edilmiştir. Tokat ilinde "İmalat" sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görölmektedir. 960 kişilik açık işin yüzde 85,7'sine tekabül eden 823 kişilik kısmı, "İmalat" sektöründeki işyerlerinden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise 39 kişilik açık iş sayısı ile "Toptan ve Perakende Ticaret" ile 33 kişilik açık iş sayısı ile "İnşaat" sektörleridir. Araştırma kapsamında giren sektörlerde açık iş sayısı en az olan sektörler ise "Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler"; "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri" ve "Eğitim" sektörleridir.

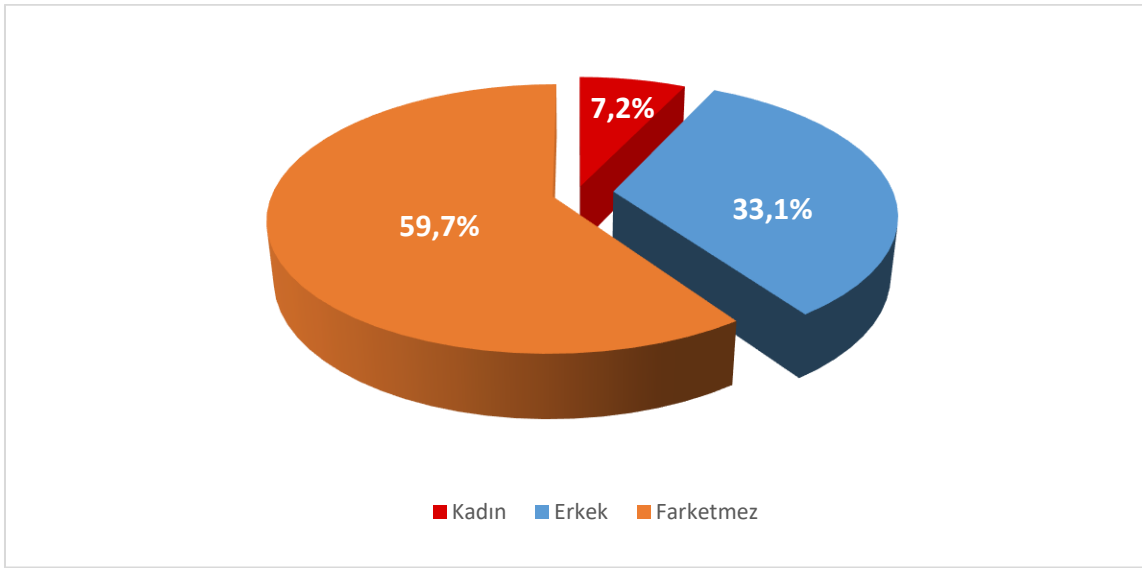
Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Bu tanıma göre Tokat ilinde açık iş oranı yüzde 5,1'tir. Başka bir ifade ile Tokat ilindeki 20+ istihdamlı işyerlerinde her 95 kişilik dolu kadronun yanında 5 kişilik doldurulmayı bekleyen açık iş bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise açık iş oranı 2,6'dır. Tokat ili açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranının üzerinde yer almıştır.

Tokat ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör yüzde 23,1 ile "Finans ve Sigorta Faaliyetleri" sektörüdür. Açık iş oranı en az olan sektörler ise yüzde 0,2 ile "Eğitim" ve "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri" sektörleridir.

Tokat ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 27,3'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında ""Finans ve Sigorta Faaliyetleri"" sektörü yüzde 100 ile ilk sırada yer alsa da araştırma kapsamında bu sektörde 1 işyerinin olduğu tablo yorumlanırken unutulmamalıdır. Bu nedenle, Tokat ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında açık işi olan işyeri oranında "İmalat" sektörü daha fazla ön plana çıkmaktadır. 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre, Tokat'ta "İmalat" sektöründe faaliyet gösteren her iki işyerinden birisinin açık işinin olduğu yorumunu yapmak yanlış olmayacaktır.

Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

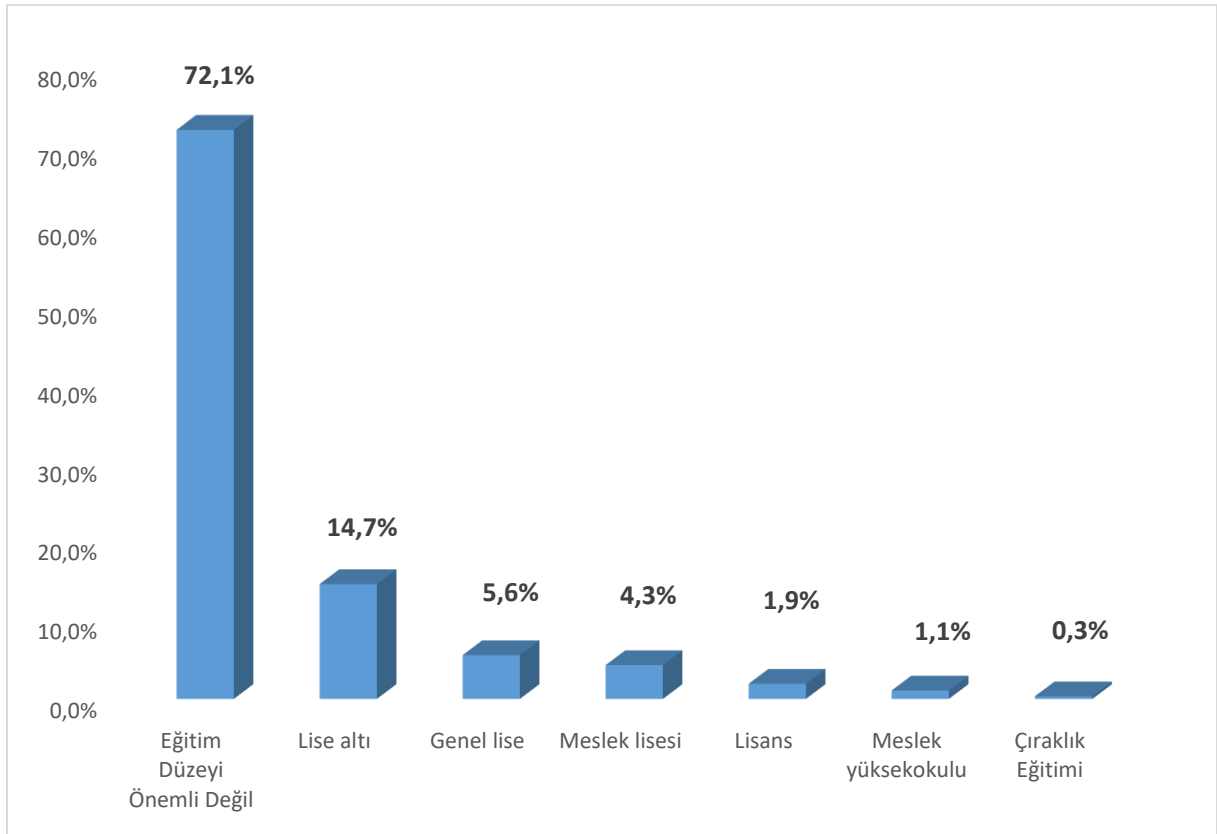

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16’da Tokat ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde cinsiyet tercihleri gösterilmiştir. Tokat ilinde açık işlerin yüzde 33,1’inde işverenler yalnızca erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Yalnızca kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Tokat ilinde yüzde 7,2 düzeyinde kalmıştır. Tokat ilinde açık işinde cinsiyet tercihinde bulunmama oranı ise yüzde 59,7’dir. Başka bir ifade ile Tokat genelinde işverenler her beş kişilik açık işin üçünde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Yani Tokat’ta her beş kişilik açık işin yaklaşık üçünde açık işin özelliğine göre beceri, nitelik, tecrübe vb. faktörler, işverenlerin tercihleri sıralamasında cinsiyet faktöründen daha fazla önem taşımaktadır.

Tokat genelinde kadın çalışan oranı düşük olmasına rağmen, açık işlerin büyük çoğunluğunda cinsiyetin önemli olmadığı işverenler tarafından belirtilmiştir. İş arayan kadınlar başvuru yaptıkları açık iş için istenilen özelliklere göre eğitim seviyesini yükseltir, açık iş için talep edilen beceri, yetenek ve tecrübeyi kazanır ise, Tokat ili işgücü piyasasında kadın çalışan oranı daha fazla olabilecektir. Tokat İŞKUR olarak kadınların aktif işgücü politikaları kapsamında kurs ve programlara daha fazla katılmaları teşvik edilerek, il genelinde kadın çalışan oranının artırılması hedeflenmektedir.

Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

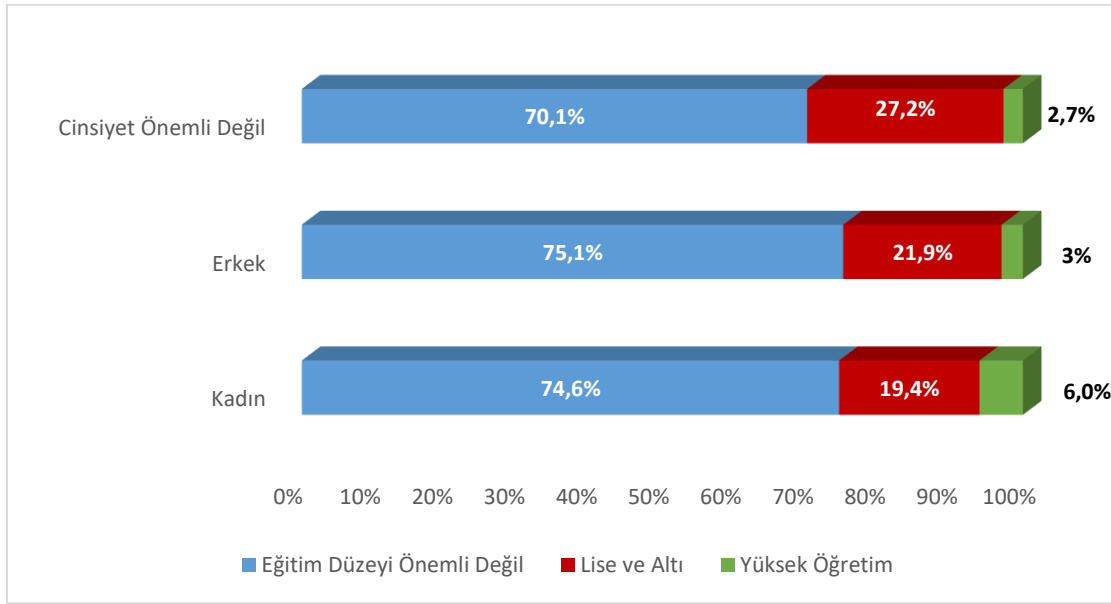

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde işverenler açık işlerin yüzde 72,1'inde herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemiştir. Açık işlerde aranılan eğitim düzeyi sıralamasında ikinci sırayı yüzde 14,7 ile lise altı eğitim seviyesi almıştır. Açık işlerde sadece yüksek lisans eğitim seviyesinin tercih edildiği açık iş bulunmamakta olup, çıraklık eğitim seviyesi bu sıralamada yüzde 0,3 ile işverenlerce son sırada tercih edilmiştir.

Tablo 17 genel olarak incelendiğinde, Tokat ilinde işgücü piyasasında yer alan açık işlerin büyük çoğunluğunda eğitim düzeyinin önemli olmadığı anlaşılmaktadır. 2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması raporunun ilerleyen sayfalarında yer alan Tablo 18 üzerinde Tokat iline ait açık işlerde ilk on meslek incelendiğinde, bu yorumumuzu destekleyen mesleklerin ilk on meslek içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

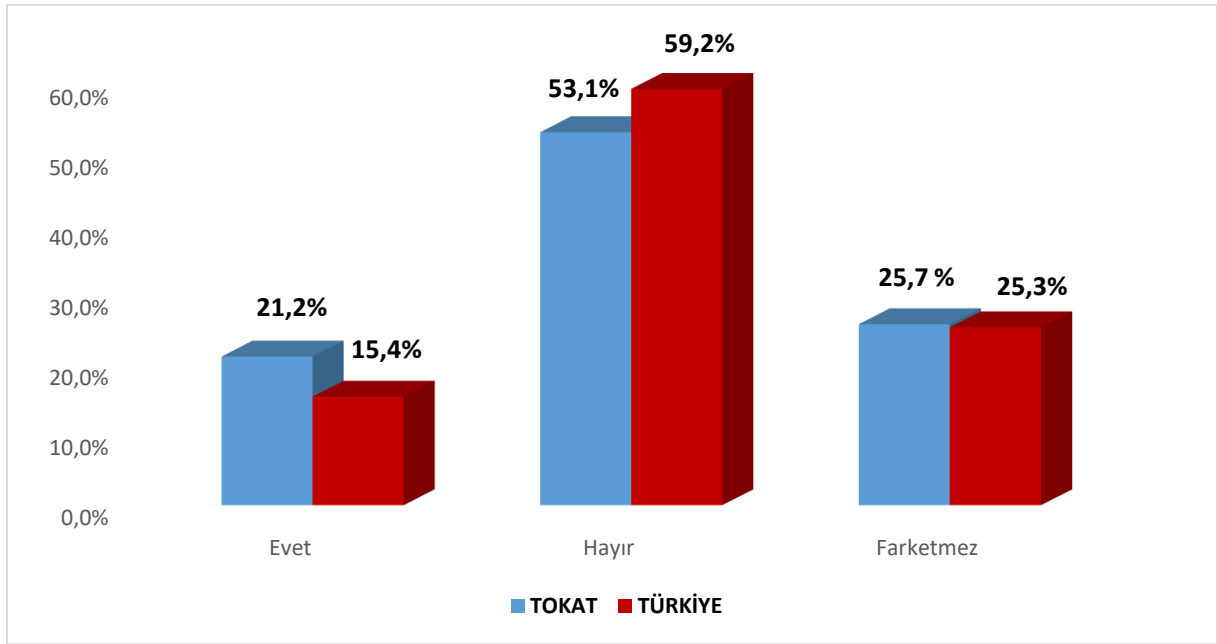
Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 70,1 oranında eğitim düzeyinin de önemli görülmemektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 27,2 oranında lise ve altı, yüzde 2,7 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü talep edilmektedir.

Sadece erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 75,1 oranında, sadece kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 74,5 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı anlaşılmaktadır. Hem erkek, hem kadın, hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, eğitim düzeyi önemli değil seçeneği ön plana çıkmaktadır. Bu durum Tokat’taki açık işlerin büyük çoğunluğunda eğitim seviyesinden daha çok mesleki beceri, yetenek, tecrübe, yapabilirlik durumu vb. etkenlerin işverenlerce göz önünde tutulduğunu göstermektedir.

Tokat ilinde sadece kadınların tercih edildiği açık işlerde yüksek öğretim seviyesi eğitim durumunun tercih edilme oranı, sadece erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüksek öğretim seviyesi eğitim durumunun tercih edilme oranından daha fazladır.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

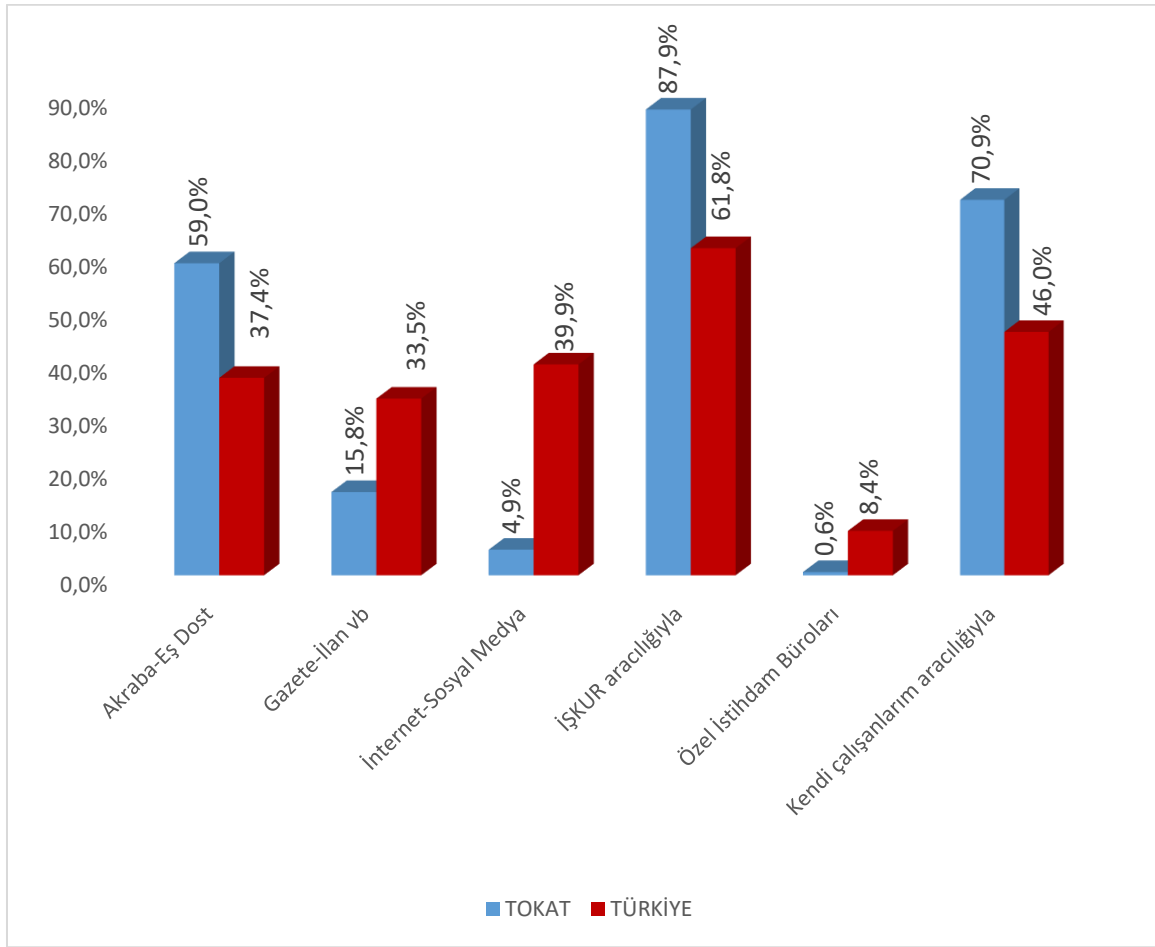
Kaynak: İPA 2018

Araştırma kapsamında açık işi olan işverenlere, herbir açık işi için “Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İster misiniz?” sorusu sorulmuş verilen cevaplar derlenerek Şekil 19 oluşturulmuştur.

Açık işlerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu Şekil 19 üzerinde incelendiğinde; Tokat ilinde açık işlerde yüzde 21,2 oranında evet cevabının verildiği görülmektedir. Farketmez cevabının oranı ise yüzde 25,7’dir. Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez cevabı verilmiştir. Farketmez cevabını olumlu yani evet olarak değerlendirecek olursak Tokat ilindeki her on açık işin yaklaşık beşinde engelli personel tercihi yapabileceği ifade edilebilir. Türkiye genelinde ise her on açık işin yaklaşık dördünde engelli personel tercihi yapılmıştır.

Tokat ilinde Türkiye geneline göre engelli personel çalıştırma eğiliminin daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Personel arayan işverenlerin, personel temin etmek amacıyla tercih ettikleri yöntemlere arama kanalları denilmektedir. Kamu istihdam kuruluşları, özel istihdam büroları, gazete-dergi ilanları, internet-sosyal medya ilanları, akraba-eş-dost vb. arama kanallarının bazılarıdır. Ülkemizde kamu istihdam kuruluşu görevini İŞKUR yürütmektedir. Araştırma kapsamında işverenlere açık iş taleplerini hangi arama kanallarını kullanarak karşıladıkları sorulmuş, alınan cevaplar derlenerek Şekil 20 oluşturulmuştur. Şekil 20 yorumlanırken her açık iş için birden fazla arama kanalının aynı anda tercih edilebileceği unutulmamalıdır.

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Çünkü ne kadar fazla açık iş Kuruma kazandırılır ise, Kurum aracılığı ile işe giren sayısı da o kadar fazla olacaktır.

Şekil 20’de Tokat ili ve Türkiye genelinde açık işlerin arama kanalına göre dağılımı karşılaştırmalı olarak mevcuttur. Şekil 20’ye göre Tokat ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 87,9’unda İŞKUR arama kanalı olarak tercih edilmekte olup, İŞKUR arama kanalı Tokat ilinde tercih edilme sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. Tokat ilinde olduğu gibi Türkiye genelinde de İŞKUR, arama kanalları sıralamasında ilk sırada yer almıştır. Nitekim Türkiye genelindeki açık işlerde arama kanalı olarak İŞKUR’un tercih edilme oranı yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. İŞKUR oransal olarak Tokat ilinde, Türkiye geneline göre daha fazla tercih edilmektedir.

Tokat ilinde İŞKUR arama kanalını yüzde 70,9 ile kendi çalışanlarını aracılığı ile, yüzde 59 ile akraba-eş-dost, yüzde 15,8 ile gazete-ilan vb arama kanalları takip etmiştir. Tokat geneli ile Türkiye genelinde arama kanallarının tercih edilme sıralaması benzerlik göstermektedir. Özel istihdam büroları hem Tokat’ta hemde Türkiye genelinde açık işlerde arama kanalı olarak son sırada tercih edilmektedir. Tokat’ta özel istihdam bürolarının tercih edilme oranı yüzde 0,6 iken, Türkiye genelinde özel istihdam bürolarının tercih edilme oranı yüzde 8,4’tür.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5	2	1	2
Takım Çalışması	4	3	3	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	3	5	4	4
İletişim ve İfade Yeteneği	2	4	6	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	7	5	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9	7	7
Bilgisayar kullanımı	7	8	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	6	10	9
Yabancı Dil	10	10	9	10

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması Tablo 15 üzerinde gösterilmiştir. Tablo 15 incelendiğinde “Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe” becerisi hem kadınlarda, hem erkeklerde, hem de genel toplamda ilk sırada yer alırken, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ikinci sırada yer aldığı görülmektedir.

Erkeklerde “Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe”; “Fiziki ve Bedensel Yeterlilik” ve “Takım Çalışması” becerileri ilk üç sırada tercih edilirken, kadınlarda “Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe”, “İletişim ve İfade Yeteneği” ve “Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme” becerileri ilk üç sırada yer almıştır.

Kadın cinsiyeti tercihi yapılan açık işlerde “Yabancı Dil”, “Proje Tabanlı Çalışma” ve “Satış ve Pazarlama Becerisi” becerileri son sıralarda yer alırken, erkek cinsiyeti tercihi yapılan açık işlerde “Yabancı Dil”, “Satış ve Pazarlama Becerisi” ve “Bilgisayar Kullanımı” becerileri son sıralarda yer almıştır. “Yabancı Dil” becerisi sadece kadın veya sadece erkek cinsiyetinin talep edildiği açık işlerde talep edilen beceri sıralamasında son sırada yer almıştır.

Hem erkeklerde, hem kadınlarda hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde tercih edilmeyen beceri grubu bulunmamaktadır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	594	8,4%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	238	5,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	58	3,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	25	1,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	23	1,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	10	1,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	10	1,1%
Genel Toplam	960	5,1%

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin 594 açık iş sayısı ile “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısı, toplam açık iş sayısının yüzde 61,8’ini oluşturmaktadır. Açık iş sayısı sıralamasında ikinci sırada 238 açık iş sayısı ile “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” meslek grubu yer almıştır.

Tokat ili için tespit edilen yüzde 5,1’lik açık iş oranı meslek grupları bazında değerlendirildiğinde ise meslek grupları bazında açık iş oranı sıralamasında ilk sırada yüzde 8,4 ile “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunun yer aldığı anlaşılmaktadır. “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunu yüzde 5,8 açık iş oranı ile “Sanatkarlar ile İlgili İşlerde Çalışanlar”, yüzde 3,3 açık iş oranı ile “Hizmet ve Satış Elemanı” meslek grubu takip etmiştir. “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” ile “Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” meslek gruplarında açık iş oranı il geneli açık iş oranının üzerinde yer almıştır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba- Eş Dost	Gazete- İlan vb	İnternet- Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	40,7%	19,5%	0,0%	69,9%	9,7%	59,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	76,7%	5,4%	1,8%	68,1%	0,0%	58,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	50,0%	20,8%	41,7%	100,0%	0,0%	20,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	72,6%	0,0%	18,4%	59,6%	22,0%	22,8%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	59,3%	7,4%	0,0%	88,1%	0,0%	91,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	0,0%	0,0%	70,0%	0,0%	40,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	56,5%	20,8%	5,2%	90,9%	0,0%	68,4%
Genel Toplam	59,0%	15,8%	4,9%	87,9%	0,6%	70,9%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un arama kanalı olarak en yüksek oranda tercih edildiği meslek grubunun “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” meslek grubu olduğu görülmektedir. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Bu meslek grubunda açık işlerin karşılanma yönteminde ikinci sırada yüzde 50 ile Akraba-Eş-Dost, üçüncü sırada yüzde 41,7 ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalları tercih edilmektedir.

“Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” ile “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek gruplarında da açık işler büyük oranda İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır. Bu iki meslek grubunda açık işlerde İŞKUR kanalının tercih edilme oranı, İŞKUR'un il genelinde tercih edilme oranının (%87,9) üzerinde yer almıştır. Meslek grupları bazında açık işlerde İŞKUR'un arama kanalı tercih edilmediği meslek grubu yoktur. Tablo genel olarak incelendiğinde İŞKUR'un arama kanalı olarak tercih edilme oranının tüm meslek gruplarında ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Tokat ilinde meslek gruplarına göre açık işlerde İŞKUR arama kanalından sonra en fazla tercih edilen arama kanalı “Akraba-Eş-Dost” arama kanalıdır.

“Özel İstihdam Büroları” ve “İnternet-sosyal medya” arama kanalları Tokat ilinde meslek grupları bazında açık işleri karşılamak için kullanılan yöntemler sıralamasında son sıralarda yer almıştır. “Özel İstihdam Büroları” arama kanalı yalnızca “Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar” meslek grubu ile “Profesyonel Meslek Menzupları” meslek grubunda tercih edilmiştir.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	-	2	6	5	-	-	4	3	-	1
Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Giysi Tadilatçısı	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Konfeksiyon İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Ütücü	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Kalite Kontrolcü	-	1	-	-	-	-	-	3	-	2
Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı	-	1	-	-	-	-	2	3	-	-
Garson (Servis Elemanı)	-	2	-	3	-	4	6	5	-	1
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Marangoz	-	2	-	-	4	-	5	3	-	1

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de Tokat ilinde açık işi olan ilk on meslek özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Açık işi olan ilk on meslek içerisinde “Bilgisayar Kullanımı” ve “Yabancı Dil” becerilerinin aranmadığı Tablo 18 incelendiğinde göze çarpmaktadır.

Makineci (Dikiş), Ütücü, Garson (Servis Elemanı), Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu) ve Marangoz mesleklerindeki açık işlerde “Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe” becerisi ilk sırada tercih edilirken; Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil), Giysi Tadilatçısı, Konfeksiyon İşçisi, Kalite Kontrolcü ve Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı mesleklerindeki açık işlerde “Fiziki ve Bedensel Yeterlilik” becerisi ilk sırada tercih edilmiştir.

Açık işi olan ilk on meslek içerisinde “Hesap Yapabilme(Analitik Beceri)” becerisi yalnızca Makineci (Dikiş); “Proje Tabanlı Çalışma” becerisi yalnızca Marangoz; “Satış ve Pazarlama Becerisi” yalnızca Garson (Servis elemanı) mesleğindeki açık işlerde tercih edilirken “Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe” becerisi ilk on meslek içerisinde yalnızca Ayakkabı Üretim (Fora- Freze- Gazuma) Elemanı mesleği için tercih edilmemiştir. Ayrıca en fazla açık işi olan ilk on meslek içerisinde “Fiziki ve Bedensel Yeterlilik” becerisi Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu) mesleği hariç ilk on mesleğin dokuzunda birinci veya ikinci sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Ütücü	Giysi Tadilatçısı	Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)
Kasiyer	Marangoz	Konfeksiyon İşçisi	Giysi Tadilatçısı
Bulaşıkçı (Stevard)	Baskı Operatörü - Tekstil	Kalite Kontrolcü	Konfeksiyon İşçisi
Sekreter	Isı Yalıtımcısı	Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı	Ütücü
Satış Danışmanı / Uzmanı	Ziraat Mühendisi	Ütücü	Kalite Kontrolcü
Reyon Görevlisi	Mermer İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Otobüs Muavini	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Garson (Servis Elemanı)
Garson (Servis Elemanı)	Düz Dikiş Makinesi Kurulum Ve Bakım Onarımcısı	Paketleme İşçisi	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)
Endüstri Mühendisi	Sıvacı	Bant Şefi (Tekstil)	Marangoz

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde en fazla açık iş olan ilk beş meslek Makineci (Dikiş), Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil), Giysi Tadilatçısı, Konfeksiyon İşçisi ve Ütücü meslekleridir. Tokat ilinde açık işi olan ilk beş meslek hazır giyim sektörüne özgü mesleklerdir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık işi olan ilk beş meslek Makineci (Dikiş), Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu), Kasiyer, Bulaşıkçı (Stevard) ve Sekreter meslekleri iken; açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan ilk beş meslek ise Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil), Ütücü, Marangoz, Baskı Operatörü – Tekstil ve Isı Yalıtımcısı meslekleridir. Makineci (Dikiş) mesleği genel olarak ilk sıralarda tercih edilmesine rağmen, yalnızca erkek işgücü tercihinde ilk on meslek içerisinde yer almamıştır.

Sadece kadın işgücünün tercih edildiği ilk on meslek sıralamada Endüstri Mühendisi mesleğinin; sadece erkek işgücünün tercih edildiği ilk on meslek sıralamada Ziraat Mühendisi mesleğinin yer alması dikkat çekicidir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Tokat ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler sektör ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmişken, Tokat ilinde 20+ istihdamlı 192 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmiştir. Tokat ilinde eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı (yüzde 49,4), Türkiye genelinin (yüzde 31) üzerinde yer almıştır. Başka bir ifade ile Tokat'ta her iki işyerinden biri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Temininde güçlük çekilen eleman sayısı en fazla olan sektörler "İmalat", "İnşaat" ve "Toptan ve Perakende Ticaret" sektörleridir. Tokat ilinde "Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri" ile "Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor" sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri, temininde güçlük çektikleri meslek olmadığını ifade etmiştir.

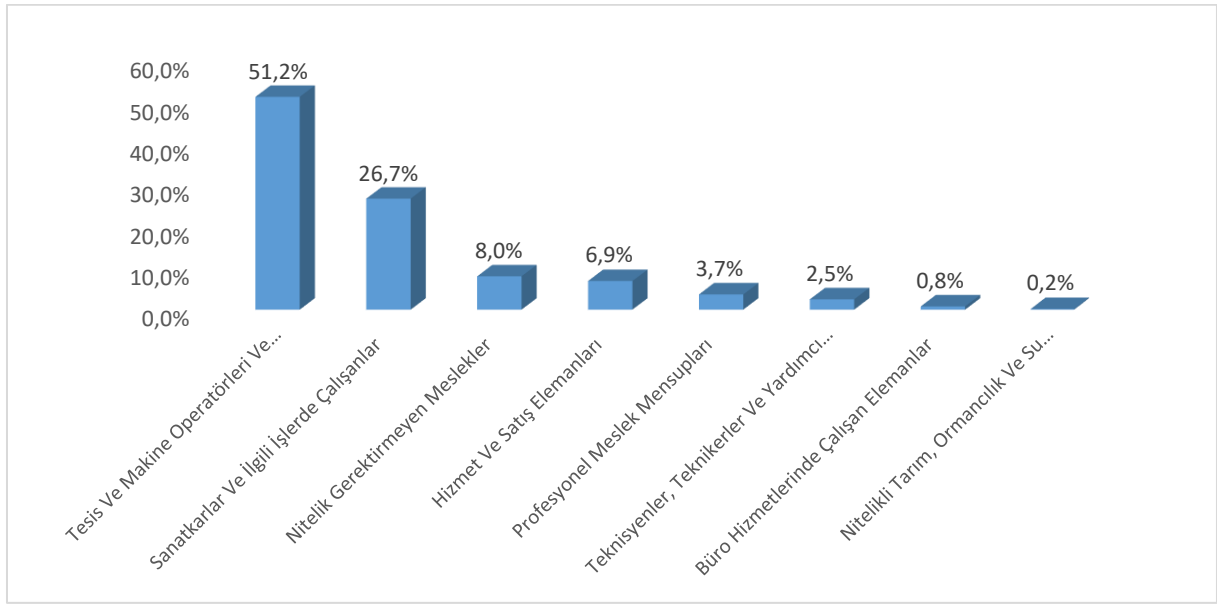
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	960
İnşaat	103
Toptan ve Perakende Ticaret	88
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	34
Ulaştırma ve Depolama	33
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	27
Eğitim	16
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	10
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5
Diğer Hizmet Faaliyetleri	5
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0
Genel Toplam	1.303

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde son 1 yıl içerisinde bin 303 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları Tablo 20 üzerinde sektör bazında incelendiğinde, özellikle “İmalat” sektörünün ön plana çıktığı görülmektedir. Tokat ilinde son 1 yıl içerisinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 73,6’sı “İmalat” sektörüne aittir. “İmalat” sektörünün dışında “İnşaat” ve “Toptan ve Perakende Ticaret” sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir. Bu üç sektörde temininde güçlük çekilen toplam kişi sayısı bin 151’dir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde temininde güçlük çekilen kişilerin meslek gruplarına göre dağılım sıralamasında “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubu ilk sırada yer almaktadır. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 51,2’si (668 kişi) bu meslek grubunda yer almaktadır. Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı sıralamasında Tokat ilinde olduğu gibi “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubu ilk sırada yer almıştır. Türkiye genelinde “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunda temininde güçlük çekilen kişi sayısı 48.722’dir.

Tokat ilinde “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları” meslek grubu ise 2 kişi ile eleman temininde en az güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmaktadır. Türkiye genelinde ise “Yöneticiler” meslek grubu 590 kişi ile eleman temininde en az güçlük çekilen meslek grubu olmuştur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	503
Giysi Tadilatçısı	100
Beden İşçisi (Genel)	58
Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı	52
Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	25
Ahşap Kalıpcı	24
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	24
Garson (Servis Elemanı)	21
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	18
Diğer	478
Toplam	1.303

Kaynak: İPA 2018

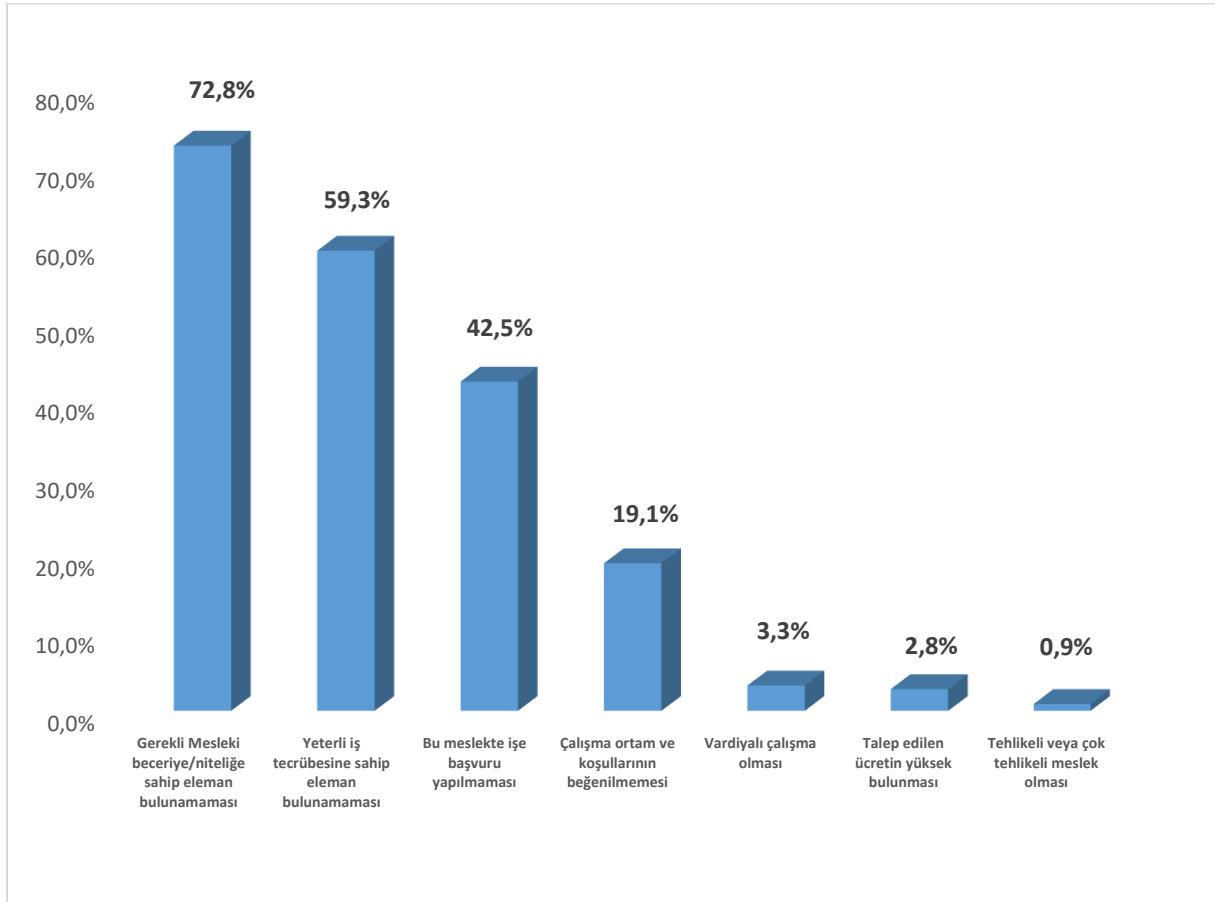
Tokat ilinde temininde güçlük çekilen meslek sıralamasında ilk sırada 503 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Makineci (Dikiş) mesleğini sırasıyla 100 kişi ile Giysi Tadilatçısı, 58 kişi ile Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmiştir. İlk üç meslekte temininde güçlük çekilen kişi sayısı, temininde güçlük çekilen toplam kişi sayısının yüzde 50,7'sidir.

Tokat ilinde geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yıl ki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; geçen sene temininde güçlük çekilen ilk on meslek içerisinde yer alan Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Kaynakçı (Oksijen ve elektrik) mesleklerinin yine değişmeyerek 2018 İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında da temininde güçlük çekilen ilk on meslek içerisinde yer aldığı görülmektedir. Tokat ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almıştır.

Tokat ilinde geçen yıl gerçekleştirilen araştırma kapsamında temininde güçlük çekilen ilk on meslek içerisinde giren Ütücü, Beton Transmikser Operatörü, Otobüs Muavini, Kasap, Ön Muhasebeci, Kasiyer ve Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci) meslekleri 2018 İPA sonuçlarında temininde güçlük çekilen ilk on meslek içerisinde yer almamıştır.

Makineci (Dikiş), Giysi Tadilatçısı, Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı, Garson (Servis Elemanı) ile Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil), mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgidir. İl düzeyinde bu mesleklerde Kurum bünyesinde düzenlenecek kurs ve program sayıları artırılarak, işverenlerin ihtiyacı olan bu meslekleri daha kolay temin etmesi sağlanacaktır.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

2018 İPA İPA çalışması kapsamında ziyaret edilen işyerlerine temininde güçlük çektikleri meslekler için güçlük çekilme nedenleri sorulmuş;

- Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması
- Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması
- Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması
- Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi
- Talep edilen ücretin yüksek olması
- Vardiyalı çalışma olması
- Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması

cevaplarından biri veya birden fazlasına cevap vermeleri istenmiştir. İşverenler içerisinde birden fazla seçeneği cevap olarak verenler de vardır.

Tokat ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında “Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” nedeninin yüzde 72,8 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Türkiye geneli 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin TGÇM nedenleri dağılımında Tokat ilinde olduğu gibi “Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” nedeni ilk sırada yer almıştır. Önümüzdeki dönemlerde Tokat İŞKUR bünyesinde düzenlenecek kurs ve programlar ile açık işler için ihtiyaç duyulan mesleki beceri ve nitelik kursiyerlere kazandırılarak, Tokat ilinde bu nedenin oransal olarak azaltılması hedeflenmektedir.

Genel olarak iş arayan bir bireyin çalışma hayatından beklentilerini ifade eden “Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi” “Vardiyalı Çalışma Olması” ve “Talep Edilen Ücretin Yüksek Olması” nedenleri işverenlerin ihtiyaç duyduğu personellerin temininde güçlük çekilme nedenleri arasında az da olsa bir paya sahiptir.

Tokat ilinde TGÇM nedenleri sıralamasında “Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması” nedeni ise son sırada yer almıştır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	61,5%	74,6%	73,9%	14,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Giysi Tadilatçısı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	9,1%	100,0%	0,0%	90,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Ahşap Kalıpcı	0,0%	87,0%	0,0%	13,0%	0,0%	0,0%	13,0%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	20,1%	74,8%	79,9%	0,0%	0,0%	19,5%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	17,6%	94,1%	52,9%	0,0%	17,6%	0,0%	0,0%
Otobüs Muavini	62,5%	6,3%	0,0%	31,3%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Tablo 22 üzerinde mesleklere göre TGÇM nedenleri incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Tokat ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri Tablo 22 üzerinde incelendiğinde, “Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” nedeninin ilk on meslek içerisinde temininde güçlük çekme nedenleri arasında önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları

üretilep, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler yetiştirildiğinde il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Temininde güçlük çekilen meslekler sıralamasında ilk sırada yer alan Mekineci (Dikiş) mesleği için, TGÇM nedenleri sıralamasında ilk sırada yüzde 74,6 ile “Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması” nedeni yer almıştır. Makineci (Dikiş) mesleği için TGÇM nedenleri sıralamasında ikinci sırada yüzde 73,9 ile “Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması”, yüzde 61,5 ile “Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması” nedenleri yer almıştır.

Temininde güçlük çekilen ilk on meslek içerisinde güçlük çekme nedeni olarak “Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek” olma nedeni yalnızca Ahşap Kalıpcı mesleğinde belirtilmiştir. “Talep edilen ücretin yüksek olması” nedeni ise yalnızca Kaynakçı (Oksijen-Elektrik) mesleğinde yer almaktadır. Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) mesleğinde ise temininde güçlük çekilme nedenlerinin tamamı için işverenlerce “Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması” cevabı verilmiştir.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Manav
Otobüs Muavini
Kurye
Servis Komisi
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)
Ambar/Depo Görevlisi
Garson (Servis Elemanı)
Satış Danışmanı / Uzmanı
Kasiyer
Beden İşçisi (Genel)

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek

Tokat ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmış ve Tablo 23 üzerinde gösterilmiştir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu amaçla işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak, işverenlerin gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Tokat ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4 istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tokat ilinde işverenlerin yüzde 29,3’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Tokat’de bu sayı 3’e yükselmiştir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Tokat ilinde ise yüzde 3,8 olarak öngörülmüştür.

Gelecek dönem istihdam beklentileri bölümü genel olarak incelendiğinde, Tokat ilinde gelecek dönem istihdam artışı gerçekleşeceği yorumu rahatlıkla yapılabilir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	53,9%	3,0%	27,1%	16,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	21,1%	2,6%	50,0%	26,3%
İnşaat	15,0%	8,8%	58,7%	17,5%
Ulaştırma ve Depolama	36,4%	0,0%	36,4%	27,3%
Eğitim	35,9%	0,0%	35,6%	28,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	26,7%	0,0%	26,7%	46,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	18,8%	6,3%	43,8%	31,3%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22,2%	0,0%	55,6%	22,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	9,6%	0,0%	80,9%	9,6%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,0%	85,7%	14,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%
Genel Toplam	29,3%	3,8%	45,2%	21,8%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimleri incelendiğinde, gelecek dönem en yüksek oranda istihdam artışı beklenen sektörün “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektörü olacağı görülmektedir. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına alınan işyeri sayısının az olması nedeniyle, bu sektörde istihdam artış beklentisi yüzde 100 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca sektörler içerisinde fikrim yok cevabı sadece “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektöründe faaliyet gösteren işverenlerce verilmemiştir.

İşyeri sayısının az olması nedeniyle “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektörünü baz almayacak olursak Tokat ilinde sektörel ağırlığı olan “İmalat” sektöründeki işyerlerinin yüzde 53,9’u önümüzdeki dönem istihdamın artacağını belirtirken, “İmalat” sektöründeki işyerlerinin yüzde 3’ü ise istihdamın azalacağını ifade etmiştir. “İmalat” sektöründe bu soru için fikri olmayan işyeri oranı ise yüzde 27,1’dir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken bir diğer husus ise “Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri” sektöründe bulunan tüm işyerlerinin gelecek dönem için herhangi bir öngöründe bulunamamasıdır. “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektöründe olduğu gibi “Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri” sektöründe de araştırma kapsamında 20+ işyerleri baz alındığı için “Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri” sektöründe araştırmaya dahil edilen işyeri sayısı azdır ve oran yüzde 100 çıkmıştır.

Sektörler içerisinde “İmalat”, “Toptan ve Perakende Ticaret”, “İnşaat”, “Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri” ile “Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı” sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri içerisinde önümüzdeki dönem istihdam azalışı bekleyen işyerleri mevcut iken, diğer sektörlerde önümüzdeki dönem istihdam azalışı bekleyen işyeri bulunmamaktadır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	10	50,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	131	24,5%
İmalat	2.265	21,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	5	11,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	65	8,6%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	13	8,5%
Ulaştırma ve Depolama	45	7,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	72	4,7%
Eğitim	15	2,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	13	2,5%
İnşaat	4	0,2%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-20	-8,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	-25	-12,1%
Genel Toplam	2.592	14,6%

Kaynak: İPA 2018

Net istihdam değişimi, toplam istihdam artış sayısının, toplam istihdam azalış sayısından çıkarılması ile elde edilmektedir. Elde edilen sonuç pozitif ise istihdam artışı, negatif ise istihdam azalışı yaşanacağı anlamına gelir. Net İstihdam Değişim Oranı (NIDO) ise; net istihdam değişiminin mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Bu bilgi ışığında Tablo 25 incelendiğinde; Tokat ilinde 20 ve üzerinde istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs döneminde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın 2 bin 592 kişi artması beklenmektedir. Tokat ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs döneminde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre net istihdam değişim oranının yüzde 14,6 olması beklenirken, Türkiye genelinde bu beklenti yüzde 4,5'dir.

En fazla net istihdam değişiminin 2 bin 265 kişilik artış ile “İmalat” sektöründe olması beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 50 ile “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektöründe görülecektir. Ancak “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektöründe beklenen değişim 4 kişilik artıştır. Sektörün Tokat ilinde çalışan sayısının az olmasından dolayı NİDO en fazla bu sektörde görülmektedir. Net istihdam azalışı ise “Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler” ile “Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı” sektörlerinde beklenmektedir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.828	28,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	115	12,2%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	288	7,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	119	7,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	84	6,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	132	6,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	26	3,1%
Genel Toplam	2.592	14,6%

Kaynak: İPA 2018

Tokat ilinde önümüzdeki dönem net istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. En fazla net istihdam artışı bin 828 kişilik artış ile “Tesis ve Makine Operatörleri” meslek grubunda beklenmektedir. Net istihdam artışı kapsamında en az artış ise 26 kişilik net istihdam artışı ile “Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları” meslek grubunda beklenmektedir.

6 bin 459 çalışan ile meslek grupları arasında çalışan sayısı sıralamasında ilk sırada yer alan “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubu net istihdam değişim oranında da yüzde 28,3 bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa, bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir.

"Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubu net istihdam değişimi sıralamasında 288 net istihdam artışı ile ikinci sırada yer alsa da NİDO sıralamasında bu meslek grubunun üçüncü sırada olduğu görülmektedir. Bu durumun en önemli sebebi bu sektörde çalışan sayısına oranla daha az net istihdam artışı artış beklenmesidir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)
Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	Betonarme Demircisi
Ütücü	Beton ve Betonarme Kalıpcısı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)
Konfeksiyon İşçisi	Ahşap Kapı İmalatçısı
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Salça Ve İştah Açıcı Maddeler Hazırlama İşçisi
Kalite Kontrolcü	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Paketleme İşçisi	Pekmez İmalat Elemanı
Tuğla İmal İşçisi	Sıvacı
Hemşire	Elektrik Mühendisi

Kaynak: İPA 2018

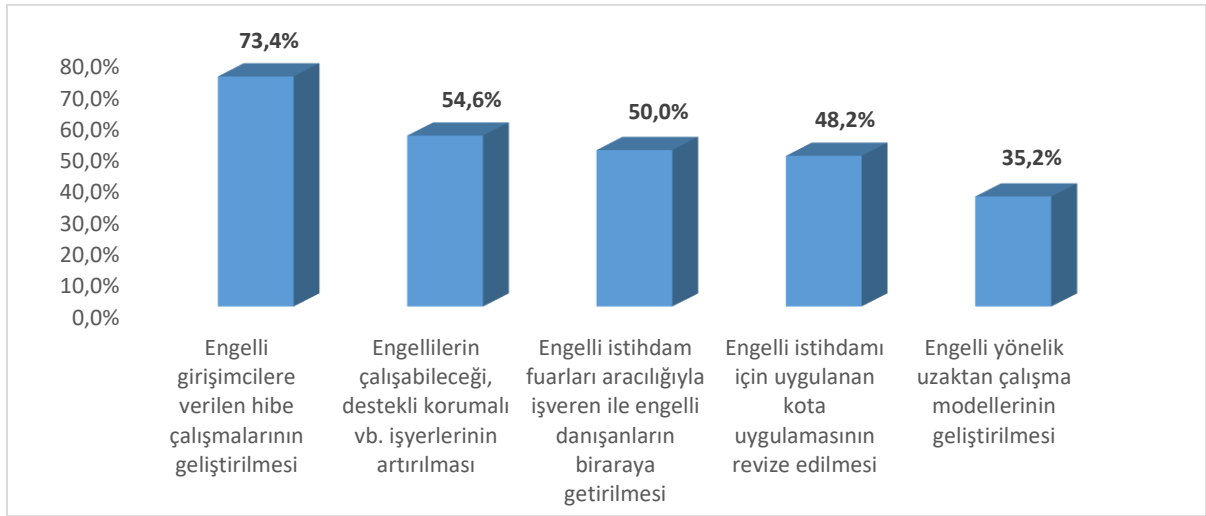
Tokat ilinde gelecek dönem, en fazla net istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Makineci(Dikiş), Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil) ve Ütücü meslekleri iken; Beden İşçisi (Genel), Betonarme Demircisi ve Beton ve Betonarme Kalıpcısı meslekleri en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Gelecek dönem net istihdam artışı olması beklenen ilk on mesleğin yedisinin hazır giyim sektörüne özgü meslekler olduğu Tablo 26 incelendiğinde anlaşılmaktadır. Bu durum Tokat ilinde hazır giyim sektöründe 2019 yılında 2018 yılına göre istihdam artışı olacağını işaret etmektedir. Bu bağlamda 2019 yılında Tokat İŞKUR bünyesinde düzenlenecek mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim prorgamlarında hazır giyim sektörüne özgü mesleklere ağırlık verilmesi daha uygun olacaktır. Önümüzdeki dönem net istihdam azalışı olması beklenen ilk on mesleğin beşi ise “İnşaat” sektörüne özgü mesleklerdir.

Geçtiğimiz yıl net istihdam artışı beklenen ilk on meslek ile bu yılı karşılaştırdığımızda; geçen yıl ki araştırmada net istihdam artışı beklenen ilk on meslek arasına giren Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Ütücü, Kalite Kontrolcü, Paketleme İşçisi ve Ortacı/Ayakçı (Tekstil) mesleklerinin bu yıl ki araştırmada da en fazla istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisine girdiği görülmektedir.

Geçtiğimiz yıl net istihdam artışı beklenen ilk on meslek arasında yer alan Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Betonarme Demircisi, Reyon Görevlisi ve Kesimci (Konfeksiyon) meslekleri bu yıl ki araştırmada net istihdam artışı beklenen ilk on meslek içeirisnde yer alamamıştır. Öyle ki geçen yıl ki araştırmada net istihdam artışı olması beklenen Betonarme Demircisi mesleği, bu yıl ki araştırmada net istihdam azalışı beklenen ilk on meslek içinde yer almıştır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

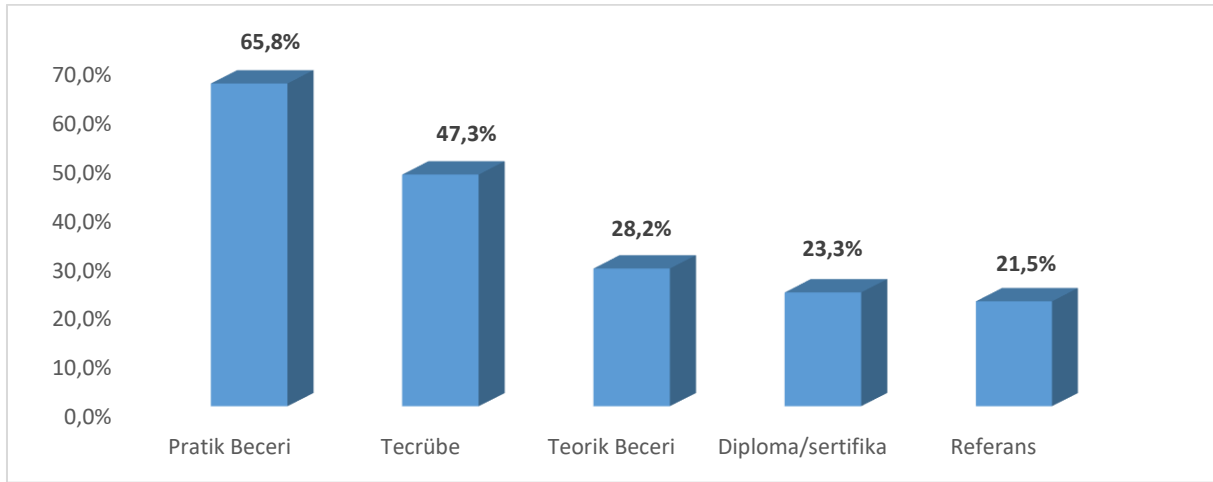
Araştırma kapsamında işverenlere “Engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?” sorusu yöneltilmiş,

- Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerleri artırılmalı,
- Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi,
- Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının genişletilmesi,
- Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi,
- Engelli istihdam fuarları aracılığı ile engelli danışanların bir araya getirilmeli

seçeneklerinden en önemli üç seçeneği seçmeleri istenilmiştir, verilen cevaplar derlenerek Tokat ilinde 20 ve üzerinde çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. Tokat ilinde işverenlerin yüzde 73,4’ü engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini, yüzde 54,6’sı engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını ve yüzde 50’si ise engelli istihdam fuarları aracılığı ile engelli danışanların bir araya getirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9’u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2’si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 42,7’si engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Tokat ilinde engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi görüşü ise yüzde 35,2 ile son sırada tercih edilmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

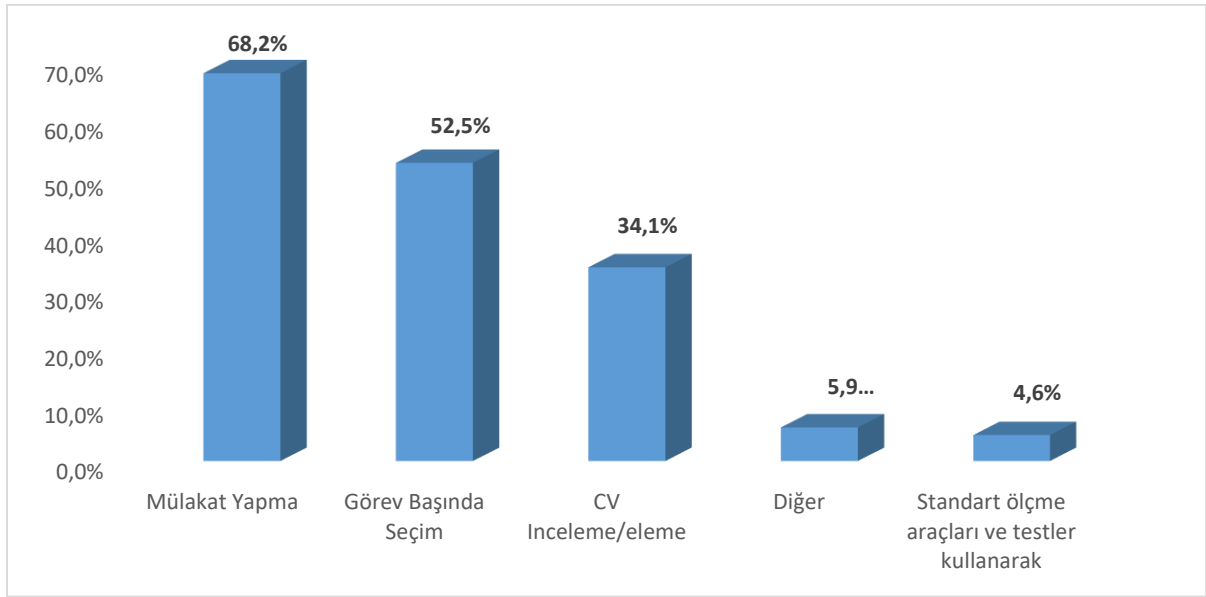
Araştırma kapsamında işverenlere “Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir?” sorusu yöneltilmiş,

- Pratik Beceri,
- Teorik Beceri,
- Diploma/Sertifika
- Tecrübe
- Referans

seçeneklerinden bir veya daha fazla seçeneği seçmeleri istenilmiş, işverenlerden alınan veriler analiz edilerek Tokat ilinde 20 ve üzerinde çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. Tokat ilinde genç (15-24 yaş) personel seçiminde işverenlerin yüzde 65,8’i Pratik Beceri, yüzde 47,3’ü Tecrübe ve yüzde 28,2’si Teorik Beceri aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en fazla oranda tercih edilen kriter, Tokat ilinde olduğu gibi Pratik Beceri kriteridir. Türkiye genelinde Pratik Beceri kritesinin oranı yüzde 74,5’dir. Pratik beceriyi sırasıyla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Tokat ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır. Referans seçeneği ise Tokat ilinde 21,5, Türkiye genelinde ise yüzde 26,5 ile işvernelerce son sırada tercih edilmiştir.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Araştırma kapsamında işverenlere “Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz” sorusu yöneltilmiş,

- CV (Özgeçmiş) inceleme/eleme,
- Mülakat yapma,
- Görev Başında Seçim,
- Standart Ölçme Araçları veya Testler Kullanarak,
- Diğer

seçeneklerinden bir veya daha fazla seçeneği seçmeleri istenilmiş, işverenlerden alınan veriler analiz edilerek Tokat ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemlerini kullandıkları incelenmiştir. 2018 İPA sonuçlarına göre Tokat ilinde işverenlerin yüzde 68,2’si Mülakat Yapma, yüzde 52,5’i Görev Başında Seçim, yüzde 34,1’i CV İnceleme/eleme, ve yüzde 5,9’u Diğer yöntemleri kullanarak personel seçmektedir. Tokat ilinde Standart Ölçme Araçları veya Testler Kullanarak seçeneği yüzde 4,6 ile son sırada yer almıştır.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Tokat ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Tokat İşgücü Piyasası Araştırma Raporu’nun temel amacı, 2018 yılında Tokat’ta gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eēitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, iřsizliēin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı saēlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doērultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı saēlaması da amaçlanmıştır.

İl bazında en son 2013 yılında işsizlik oranı verisi açıklanmıştır. 2013 yılı TİİK verilerine göre Tokat ilinde işsizlik oranı yüzde 6,6’dır. Başka bir ifade ile Tokat ilinde çalışmaya hazır her yüz kişiden yaklaşık yedisi işsizdir. 2013 yılında Tokat, Amasya, Samsun ve orum illerini kapsayan T83 Bölgesinde işsizlik oranı yüzde 6,5 iken, aynı yıl Türkiye geneli işsizlik oranı ise yüzde 9,7 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı TR 83 Bölgesi işsizlik oranı 6,7 iken Türkiye geneli işsizlik oranı 10,9’dur.

Tokat ilinde Tokat İşKUR’a kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıt yaptırdıēı görülmektedir. Tokat’da mesleksizlikten kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler açık işlerinde ve temininde güçlük ektiēi mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiēini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karřılanamadıēını göstermekte olup, İşKUR’un mesleki eēitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla Tokat ilinde kurs ve programların açılması istihdamın artmasına yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 65,4’ erkeklerden oluşurken, çalışanların sadece yüzde 34,6’sı kadınlardan oluşmaktadır. Kadın alışanların aēırlıklı çalıştıkları sektörler “İmalat”, “İnsan Saēlıēı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri”, “Toptan ve Perakende Ticaret” ve “Eēitim” sektörleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu

gösterge de Tokat'ta belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme oranının yüksek olduğunu göstermektedir.

Hedefimiz istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin, kadınlara yönelik kurs-programların ve girişimcilik eğitim programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Tokat'ta İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında toplamda 549 kurs ve program (işbaşı eğitim programı, mesleki eğitim kursu ve girişimcilik eğitim programı) düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan 5 bin 317 kişi faydalanmıştır. Düzenlenen kurs ve program sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 37 kurs ve program düzenlenirken 2017 yılında bu sayının 549'a çıkması ve 2010 yılındaki kursiyer sayısı 960 iken 2017 yılında 5 bin 317 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanmakta, böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un daha fazla aracı rol alması hedeflenmektedir. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibarıyla, araştırma sonuçlarına göre Tokat ilinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler "İmalat", "İnşaat", "Toptan ve Perakende Ticaret" sektörleridir. Bu üç sektörde çalışanlar, toplam çalışanların yüzde 78,5'ini oluşturmaktadır.

Tokat ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 106 işyerinde 960 açık iş tespit edilmiştir. Tokat ilinde "İmalat" sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 960 kişilik açık işin yüzde 85,7'sine tekabül eden 823 kişilik kısmı, "İmalat" sektöründeki işverenlerden

gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise “Toptan ve Perakende Ticaret” ile “İnşaat” sektörleridir.

Tokat ilinde araştırma kapsamına giren 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 27,3’ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık iş olan işyeri oranında, “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektörü yüzde 100 ile ön plana çıksada, sektörde Tokat ilinde 20 ve üzeri istihdamlı 1 işyeri bulunmaktadır. Bu nedenle Tokat ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında “İmalat” sektörü daha fazla ön plana çıktığı söylenebilir. İmalat sektöründe yer alan her 2 işyerinden yaklaşık 1’inde açık iş bulunmaktadır.

Tokat ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 61,9’dur.

Açık işi olan işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri “Eğitim Düzeyi Önemli Değil” cevabının yüksek oranda çıkması dikkat çekicidir. Bunun arkasında Tokat ilinde işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterliliğe ve tecrübeye sahip olmaları ve meslek için gerekli olan fiziki ve bedensel yeterliliği istemeleri etkindir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması”, “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Makineci (Dikiş), Giysi Tadilatçısı, Ayakkabı Üretim (Fora-Freze-Gazuma) Elemanı, Ahşap Kalıpçı, Garson (Servis Elemanı) ve Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) mesleklerinde temininde güçlük çekme nedeni olarak ““Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması”” nedeni işverenlerce öncelikli olarak belirtilmiştir.

Tokat ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler Manav, Otobüs Muavini, Kurye, Servis Komisi, Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı), Ambar/Depo Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı/Uzmanı, Kasiyer ve Beden İşçisi (Genel) olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4 istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tokat ilinde işverenlerin yüzde 29,3’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Tokat’de bu sayı 3’e yükselmiştir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Tokat ilinde ise yüzde 3,8 olarak öngörülmüştür.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EK: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE:	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DIŞ KAPI NO	:	
TELEFON/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :	Unvanı :
Tarih :	Telefonu :
E-Posta :	İmza/Kaşe:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri ile ilgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?		
2.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla ilgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralanması

Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2. Yatırımın İli :

4.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

· AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

[illegible]

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet () 6.1. soruya geçiniz.

Hayır () 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRLAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlüğü çıktığınız meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlüğü çıktığınız kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok.

→ 10.Soruya Geçiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?**

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden yararlandınız mı?**

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır () (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ()

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()

İnternet sitesi kullanışlı değil ()

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ()

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ()

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet () (20. Soruya geçiniz) Hayır () (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında ilave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet () Hayır () Kararsızım ()

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır () İstihdamı az artırır () Değiştirmez () Fikrim yok ()

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....

Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

